

Gegevensbeschermingsautoriteit

Jaarverslag 2022

INHOUDSTAFEL

Inleiding van de Voorzitster	4
De Autoriteit.....	8
Bevoegdheden GBA	8
Samenstelling GBA	8
Directiecomité.....	9
Kenniscentrum.....	9
Geschillenkamer	9
Het Directiecomité	9
Medewerkers en budget.....	10
Samenwerking.....	10
Nationale samenwerkingsverbanden.....	10
Internationale samenwerking	10
In de kijker	13
De GBA bereidt zich voor op het Digital Package.....	13
Thema's	15
Direct Marketing.....	15
DPO.....	15
Project DPO-Connect.....	16
Sensibilisering	16
Kinderen en jongeren: www.ikbeslis.be	16
Het ruime publiek	17
Activiteiten per directies	18
Het Algemeen Secretariaat	18
Internationale doorgiften.....	18
Gecoördineerde actie 2022 van de EDPB	19
Behandeling van gegevensinbreuken	19
Gedragscodes	20
Infosessie Microsoft 365 aan FODs.....	20
Verwezenlijkingen in cijfers.....	21
Eerstelijnsdienst	21
Verwezenlijkingen in cijfers.....	22
Kenniscentrum	24
Adviezen.....	24
Prioriteitenbeheer - standaardadviezen	27
Aanbevelingen	29
Verwezenlijkingen in cijfers.....	30

Inspectiedienst	31
De heropstart van de Schengen audits	33
Het fenomeen van “web scrapen” van informatie op publieke websites	34
Het inzetten op meer seponeringen.....	35
Verwezenlijkingen in cijfers.....	37
Geschillenkamer	41
De Geschillenkamer in vogelvlucht.....	41
Schikkingsmechanisme.....	41
Thematiek cookie.....	42
IAB Europe.....	43
Luchthaven Brussels Airport Zaventem en Brussels South Charleroi.....	45
Rechtspraak	46
Het éénloketmechanisme	48
Verwezenlijkingen in cijfers.....	49
Cijfers van ontvangen/opgestarte dossiers	52
Informatievragen	52
Adviezen	52
Aanbevelingen	53
Goedkeuringsdossiers	53
Mediëren en klachten behandelen	54
Toezicht op gegevensinbreuken	55
DPO	56
Vergelijking 2021-2022	56

Inleiding van de Voorzitster

Het jaar 2022 werd afgesloten met de toekenning eind december van een begroting en een versterkt kader voor de GBA, op basis van een rigoureuze begrotingsverdediging, waarbij de uitdagingen voor de GBA in een sterk veranderend wettelijke omgeving, zowel op nationaal als internationaal niveau, werden uiteengezet.

De GBA moet zich voorbereiden om een rol van regulator te spelen in het multifforme wettelijke kader dat op Europees niveau wordt voorbereid, het "Digital Package".

■ Zo heeft bijvoorbeeld de Europese verordening "**Data Governance Act**" (DGA), die in mei 2022 is aangenomen en vanaf eind september 2023 van toepassing is, tot doel gegevensuitwisselingen vlotter te laten verlopen, door middel van nieuwe uitwisselingsmechanismen.

■ **De Digital Services Act (DSA)**, die in oktober 2022 is aangenomen en vanaf februari 2024 van toepassing is, bevat onder andere maatregelen om burgers te beschermen tegen desinformatie, alsook bepalingen met betrekking tot gerichte reclame en transparantie van de door digitale platforms gebruikte algoritmische aanbevelingssystemen.

■ Ook is, in aanvulling op het "Digital Package", een **toekomstige Europese verordening op het gebied van artificiële intelligentie (AI Act)** aangekondigd, met als ambitie het ontwerp van dergelijke producten en diensten te omkaderen en het beheersen van de verschillende risico's als gevolg van deze "AI" technologieën mogelijk te maken.

Deze toekomstige Europese wetgevingen zullen **gevolgen hebben voor de bevoegdheden van de GBA** en die van verschillende regulatoren (mededingingsautoriteiten, telecomregulators enz.). Er zal een grotere samenwerking tussen deze autoriteiten en de GBA moeten worden georganiseerd, met name in het kader van het beheer van de klachten die burgers op basis van deze nieuwe regels kunnen indienen.

In dit verband wenst de GBA erop te wijzen dat het Hof van Justitie van de Europese Unie in 2022 via de [conclusies van zijn advocaat-generaal](#) (conclusies Rantos, C-252/21) duidelijk heeft aangegeven dat de bevoegde gegevensbeschermingsautoriteiten onontbeerlijk zijn, met name wanneer er sprake is van het afdwingen van acties in verband met de verwerking van persoonsgegevens, zelfs wanneer zulke wettelijke acties door andere autoriteiten zijn geïnitieerd.

Deze samenwerking zal onvermijdelijk op internationaal niveau moeten plaatsvinden wanneer klachten, producten of diensten een grensoverschrijdend aspect hebben. Deze aanpak moet gepaard gaan met transparante informatie aan de burger over de voortgang en het resultaat van eventuele klachten of vragen. Op dit gebied is de GBA enthousiast over het idee haar **ervaring op het gebied van samenwerking tussen autoriteiten opgedaan bij het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB)** met haar partners in België te delen.

■ De Geschillenkamer heeft bijvoorbeeld in samenwerking met haar Franse tegenhanger, de CNIL, nog vóór de inwerkingtreding van de Digital Services Act, meer dan 200 Belgische en Franse klachten behandeld in een geschil over de transparantie van informatie ([beslissing van 27 januari 2022 in de zogenaamde 'affaire-Banalla'](#)), na een onderzoek van de Inspectiedienst. Bij die gelegenheid

heeft de Geschillenkamer de regels verduidelijkt inzake de verwerking van persoonsgegevens voor statistische of wetenschappelijke doeleinden met het oog op de bestrijding van vermeend "fake news". In dit geval werd de artificiële toename van informatie op Twitter bestudeerd met behulp van een bewakingssoftware die als "intelligent" wordt omschreven.

In 2022 heeft de GBA dus haar deskundigheid aangetoond om vanuit het perspectief van de regels van de AVG op te treden in toekomstige debatten in verband met verwerkingen van persoonsgegevens die door het "Digital Package" of de "AI Act" worden geregeld. Na de recente beslissing van de Italiaanse overheid om "Chat GPT" te verbieden, lijkt het geen twijfel dat burgers en belanghebbenden op dit gebied van algoritmen en artificiële intelligentie sterke verwachtingen koesteren om opheldering te krijgen. In afwachting van Europese regelgeving, wordt de GBA nu al om advies gevraagd op dit gebied.

■ Zo heeft het Kenniscentrum zich uitgesproken over normatieve projecten gericht op de inzet van algoritmische gegevensverwerking door overheden, zoals de geautomatiseerde sondeprojecten van de FOD Financiën ter bestrijding van woonfraude.

Op **Belgisch nationaal niveau** is de GBA in 2022 de aangewezen controleur geworden van de bepalingen betreffende online trackingtechnieken, die gewoonlijk "**cookies**" worden genoemd, vanaf de opslag van informatie of het verkrijgen van toegang tot informatie die is opgeslagen op apparatuur zoals computers of mobiele telefoons.

Deze bevoegdheid lag vroeger gedeeltelijk bij het BIPT. Sinds 10 januari 2022 is de wet van 21 december 2021 houdende omzetting van het Europees Wetboek voor elektronische communicatie en wijziging van diverse bepalingen inzake elektronische communicatie in werking getreden, waardoor de GBA de volledige bevoegdheid kreeg om deze regels te interpreteren, waarvan de complexiteit is gebleken uit de eerste beslissingen van de Geschillenkamer op dat gebied.

In 2022 heeft de Geschillenkamer een aantal beslissingen uitgebracht over het gebruik van cookies en gelijkaardige technologieën. Verschillende transacties werden afgesloten met websites die cookies plaatsen, op basis van verslagen van de Inspectiedienst waarin de vermeende inbreuken worden opgesomd.

Eind 2022 heeft het Directiecomité besloten zijn aanbevelingen inzake cookies te verfijnen, die tot dusver voornamelijk tot stand kwamen aan de hand van verslagen uit eigen beweging van de Inspectiedienst en/of beslissingen van de Geschillenkamer naar aanleiding van klachten. Deze actie leidde in 2023 tot verduidelijkingen van de toepasselijke regels in samenwerking met de EDPB. De GBA zal de balans van deze acties opmaken in haar jaarverslag 2023.

In het kader van de "cookies"-bevoegdheden van de GBA en in het algemeen, heeft het Directiecomité van de GBA haar **wens aangekondigd om de coördinatie tussen de diensten voor preventieve acties en die voor de reactieve verwerking van klachten van burgers te versterken.**

Deze ambitie werd geformuleerd in de specifieke context van de aankondiging van een **nieuwe organieke wet** die beoogt de werking van de GBA, met inbegrip van haar klachtenbehandelingsprocedures, te wijzigen door middel van een nieuw reglement van interne orde dat de GBA geheel zelfstandig zou kunnen voorstellen.

Ondertussen heeft het vernieuwde Directiecomité van de GBA zich geconcentreerd op het **optimaliseren van haar klachtenbehandelingsprocedures** in het kader van de huidige organieke wet. Bijvoorbeeld:

- De Inspectiedienst heeft een preventieve rol ontwikkeld door potentiële overtreders aan te moedigen orde op zaken te stellen door middel *quasi* aanmaningen alvorens over te gaan tot de contentieuze fase.
- De Geschillenkamer op haar beurt heeft een nieuw schikkingsmechanisme ontwikkeld om de escalatie van geschillen voor te behouden aan geschillen die het meest de aandacht nodig hebben.
- Eind 2022 is de Eerstelijnsdienst in samenwerking met de andere diensten gestart met een herziening van zijn klachtenformulier om klagers aan te moedigen zich eerst tot de verwerkingsverantwoordelijke en, in voorkomend geval, de Data Protection Officer, te wenden. Een dergelijke aanpak heeft tot doel de voorkeur te geven aan een niet-contentieuze oplossing, waar dit mogelijk en gerechtvaardigd is, en zal resulteren in een nieuw online klachtenformulier in maart 2023.

Naast deze bijzondere aandacht voor niet-contentieuze klachtenbehandeling heeft de GBA in 2022 een aantal **opmerkelijke beslissingen ten gronde** uitgesproken op het gebied van onlinereclame, met name de ogenblikkelijke en geautomatiseerde onlineveiling van gebruikersprofielen voor de verkoop en aankoop van advertentieruimte op het internet ([beslissing "IAB" van de Geschillenkamer van 2 februari 2022](#), waartegen thans beroep wordt ingesteld bij het Hof van Justitie).

Parallel aan de contentieuze beslissingen is de GBA in februari 2022 begonnen met een **bewustmakingsactie** en het in kaart brengen van het gebruik door de overheid van diensten op basis van de cloud: twee belangrijke ICT-leveranciers van overheidsorganisaties en zes overheidsinstanties - die grote hoeveelheden gezondheidsgegevens verwerken en een cruciale rol hebben gespeeld in de COVID-19-crisis - hebben vrijwillig deelgenomen aan dit onderzoek, waarvan de conclusies in 2023 zullen worden bekendgemaakt en in samenwerking met de EDPB tot concrete aanbevelingen voor naleving zullen leiden.

In de loop van 2022 heeft het Kenniscentrum van de GBA ook 278 adviezen gepubliceerd over wetgevingsontwerpen die haar ter analyse waren voorgelegd. De Eerstelijnsdienst heeft 2.985 informatieaanvragen, 177 bemiddelingsverzoeken en 604 klachten van burgers of verwerkingsverantwoordelijken ontvangen.

De in dit jaarverslag vermelde realisaties van de GBA weerspiegelen deels de bijdragen van de directeurs die de GBA hebben verlaten, waarvoor zij ook erkenning krijgen. Het Directiecomité van de GBA is in juli 2022 gedeeltelijk vernieuwd na het ontslag van de vorige directeur van het Kenniscentrum en de opheffing van de mandaten van de directeurs van de Eerstelijnsdienst en het Algemeen Secretariaat. In juli 2022 is Cédrine Morlière tot nieuwe directeur van het Kenniscentrum benoemd en is haar het voorzitterschap van de GBA toevertrouwd in opvolging van de vorige directeur van het Algemeen Secretariaat, overeenkomstig het alternerend voorzitterschap zoals voorzien in de organieke wet van 3 december 2017 tot oprichting van de GBA. Het Directiecomité is collegiaal verantwoordelijk voor het beheer van de twee afdelingen waarvoor op 27 september 2022 een aanwijzingsprocedure voor twee nieuwe mandatarissen is opgestart.

Ondanks de soms moeilijke omstandigheden in 2022 zijn alle medewerkers zich blijven inzetten om alle belanghebbenden zo goed mogelijk van dienst te zijn. Namens het gehele Directiecomité wil ik hen daarvoor nogmaals van harte danken.

Voor [het Directiecomité](#)

Cédrine Morlière
Voorzitster

De Autoriteit

De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) is het onafhankelijke toezichtsorgaan op het vlak van de verwerking van persoonsgegevens, en werd opgericht door de wet van 3 december 2017 (hierna: “WOG”). Zij beschikt over een veel ruimer arsenaal aan mogelijkheden om op te treden dan haar voorganger, de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (de “Privacycommissie”). De GBA is een federale instelling met rechtspersoonlijkheid, ingesteld bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Bevoegdheden GBA

De algemene opdracht van de GBA wordt door art. 4 WOG bepaald als “het toezicht op de naleving van de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens, in het kader van deze wet en van de wetten die bepalingen bevatten inzake de bescherming van de verwerking van persoonsgegevens”.

De GBA is dus in beginsel niet alleen bevoegd voor toezicht op de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: “AVG”), of de algemene wetgeving inzake gegevensbescherming (zoals bijvoorbeeld de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, hierna: “WVG”), maar kan eveneens toezicht uitoefenen over de naleving van andere, meer specifieke wet- of regelgeving zoals bijvoorbeeld de camerawetgeving.

Het toezicht van de GBA heeft evenwel geen betrekking op de verwerkingen door de hoven en rechtbanken alsook door het openbaar ministerie bij de uitoefening van hun gerechtelijke taken. De GBA is ook niet bevoegd voor het toezicht op de verwerkingen van persoonsgegevens door politiediensten.

De GBA is bevoegd ten opzichte van actoren en instanties uit de publieke en private sector, en heeft de mogelijkheid om zelfstandig administratieve sancties op te leggen.

Samenstelling GBA

Luidens artikel 7 WOG is de GBA samengesteld uit een directiecomité, een Algemeen Secretariaat, een Eerstelijnsdienst, een Kenniscentrum, een Inspectiedienst, en een Geschillenkamer. Zowel de Geschillenkamer als het Kenniscentrum bestaan ook uit zes externe leden, die vanuit hun expertise bijdragen aan de werkzaamheden en beraadslagingen van die organen.

Het Directiecomité van de GBA is in juli 2022 gedeeltelijk vernieuwd na het ontslag van de vorige directeur van het Kenniscentrum en de opheffing van de mandaten van de directeurs van de Eerstelijnsdienst en het Algemeen Secretariaat. In juli 2022 is Cédrine Morlière als nieuwe directeur van het Kenniscentrum benoemd en is haar het voorzitterschap van de GBA toevertrouwd in opvolging van de vorige voorzitter van het Algemeen Secretariaat, overeenkomstig het altemnerend voorzitterschap zoals voorzien in de organieke wet van 3 december 2017 tot oprichting van de GBA. Het Directiecomité is collegiaal verantwoordelijk voor het beheer van de twee afdelingen waarvoor op 27 september 2022 een aanwijzingsprocedure voor twee nieuwe mandatarissen is opgestart.

In 2022 was de samenstelling van de GBA als volgt :

Directiecomité

- **David Stevens**

Voorzitter tot 24 april 2022 en Directeur van het Algemeen Secretariaat tot 20 juli 2022

- **Charlotte Dereppe**

Directrice van de Eerstelijnsdienst tot 20 juli 2022

- **Cédrine Morlière**

Voorzitster en Directrice van het Kenniscentrum, benoemd op 18 juli 2022

- **Peter Van den Eynde**

Inspecteur-Generaal van de Inspectiedienst

- **Hielke Hijmans**

Voorzitter van de Geschillenkamer

Kenniscentrum

Het Kenniscentrum is samengesteld uit zes leden en de Directeur van het Kenniscentrum. In 2022 waren er een aantal vacante plaatsen en slechts volgende leden waren in functie:

- Yves-Alexandre de Montjoye
- Marie-Hélène Descamps (nam ontslag in 2023)
- Bart Preneel
- Frank Robben (nam ontslag op 8 februari 2022)
- Gert Vermeulen (lid sinds juli 2022)
- Nathalie Raghenon (lid sinds juli 2022)
- Griet Verhenneman (lid sinds juli 2022)

Geschillenkamer

De Geschillenkamer is samengesteld uit zes leden en de Voorzitter van de Geschillenkamer, Hielke Hijmans.

- Yves Pouillet
- Romain Robert
- Dirk Van der Kelen
- Jelle Stassijns
- Christophe Boeraeve
- Frank De Smet

Het Directiecomité

De bevoegdheden en activiteiten van het Directiecomité zijn opgenomen in artikel 9 WOG en omvatten naast de goedkeuring van de jaarrekeningen onder meer ook de beslissing over de jaarlijkse begroting, de interne organisatie en samenstelling, en de jaarlijkse beheersplannen van de GBA.

Het Directiecomité heeft eveneens een belangrijke operationele verantwoordelijkheid op het vlak van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de burgers, omdat het overeenkomstig artikel 63, 1° WOG kan beslissen de Inspectiedienst te vatten wanneer het ernstige aanwijzingen vaststelt van het bestaan van een praktijk die aanleiding kan geven tot een inbreuk op de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens. In 2022 werd door het Directiecomité 9 maal gebruikgemaakt van deze bevoegdheid.

In 2022 kwam het Directiecomité 29 keer in vergadering bijeen.

Medewerkers en budget

Eind 2022 waren er 66 medewerkers in dienst van de GBA, tegenover 70 aan het einde van het jaar voordien, een daling met 5,7%.

Om haar werking te financieren, kon de GBA in 2022 beschikken over 9.993.740,56 EUR aan werkingskredieten (tegenover 9.535.251,52 EUR in 2021, een stijging met 4,8 %). De werkingskredieten werden hoofdzakelijk gefinancierd door de eigenlijke dotatie van 9.328.000 EUR en de overgedragen boni van vorige jaren.

Samenwerking

Nationale samenwerkingsverbanden

De GBA deelt kennis en informatie met tal van overheidsactoren wiens bevoegdheden raakvlakken hebben met gegevensbescherming. Ze geeft hiermee ook uitvoering aan de vierde doelstelling van haar Strategisch Plan (“Een verbeterde gegevensbescherming door samenwerking”).

De volgende voorbeelden illustreren dit:

- De GBA gaf in 2022 opnieuw input aan de FOD Justitie voor de beantwoording van tientallen parlementaire vragen in verband met gegevensbescherming. Op die manier wil ze ook het parlementaire werk zo kwalitatief en degelijk mogelijk ondersteunen.
- De GBA verleende advies op het wetsontwerp tot wijziging van de organieke wet van de GBA
- De GBA werkt op federaal niveau regelmatig samen met een aantal “sectorspecifieke” toezichthouders, met name met het Controleorgaan voor Politie Informatie, het Comité I en het Comité P. [Het samenwerkingsprotocol](#) dat zij onderling afsloten fungeert hierbij als leidraad.

Internationale samenwerking

De GBA heeft veel formele en informele contacten met andere gegevensbeschermingsautoriteiten. Hierdoor kan zij goede praktijken uitwisselen en haar interne procedures verbeteren, expertise uitwisselen, kwesties of geschillen van internationale omvang oplossen en ervoor zorgen dat de regels op coherente en uniforme wijze worden toegepast, waardoor het [Strategisch Plan 2020-2025](#) wordt uitgevoerd.

Het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB)

De GBA heeft actief bijgedragen aan de werkzaamheden van de EDPB door deel te nemen aan de volgende subgroepen van deskundigen en taskforces :

- Compliance, e-Government and Health
- Cooperation
- Enforcement
- International Transfers

- IT Users
- Strategic Advisory
- Technology
- 101 Complaints Taskforce
- Cookie Banner Taskforce
- Fining Taskforce
- Coordinated Enforcement Framework
- Support Pool of Experts

De medewerkers van de GBA hebben ook als (co)-rapporteurs aan de volgende richtsnoeren gewerkt:

- de vernieuwing van de richtsnoeren over anonimisering;
- de gerichte bijwerking van de richtsnoeren inzake kennisgeving van gegevensinbreuken.

In 2022 heeft de GBA actief meegewerkt aan de redactie van de EDPB Data protection guide for small business die in april 2023 gelanceerd wordt.

De GBA geeft regelmatig commentaar op ontwerpen van andere toezichthoudende autoriteiten.

De leden van het directiecomité en medewerkers van de GBA hebben 15 plenaire vergaderingen van de EDPB bijgewoond. Sommige leden van het directiecomité hebben ook deelgenomen aan een bijeenkomst van de EDPB die in april 2022 in Wenen heeft plaatsgevonden en die tot doel had de samenwerking tussen toezichthoudende autoriteiten te versterken. Na deze bijeenkomst heeft de EDPB een verklaring over samenwerking op het gebied van handhaving gepubliceerd.

De Global Privacy Assembly (GPA)

Van 25 tot en met 28 oktober 2022 vond in Istanbul de jaarlijkse bijeenkomst van de Global Privacy Assembly (GPA) plaats, onder de titel “A Matter of Balance: Privacy in The Era of Rapid Technological Advancement.” De GPA is de wereldwijde organisatie van privacy-toezichthouders. De GBA werd tijdens de bijeenkomst vertegenwoordigd door de Voorzitter van de Geschillenkamer.

Als gebruikelijk bevatte de bijeenkomst een open gedeelte, met veel aandacht voor kunstmatige intelligentie, maar ook andere thema’s zoals doorgiften van persoonsgegevens en handhavingsvraagstukken, alsook blockchain en de metaverse. Daarnaast was er een besloten gedeelte, alleen voor toezichthouders. Onder meer werd gesproken over het opbouwen van capaciteit (“capacity building”) voor internationale handhaving.

Er werden resoluties aangenomen over capaciteitsopbouw voor internationale samenwerking ter verbetering van de regelgeving inzake cyberbeveiliging en ter verbetering van het inzicht in de schade als gevolg van cyberincidenten, en over de beginselen en verwachtingen voor een passend gebruik van persoonsgegevens in gezichtsherkenningstechnologie.

Een centraal vraagstuk in de wandelgangen betrof het versterken en coördineren van de Europese inbreng.

De volgende bijeenkomst vindt in Bermuda plaats in oktober 2023.

Naast de bijeenkomst in Istanbul heeft de GBA ook actief deelgenomen aan enkele werkgroepen van de GPA, die regelmatig online bijeenkomen. Twee werkgroepen kunnen met name worden genoemd: de International Enforcement Working Group,

waar uitwisselingen plaatsvinden over de handhaving ten opzichte van vaak mondiaal opererende bedrijven, en de Digital Citizen and Consumer Working Group, die zich bezighoudt met de verhouding tussen privacy-toezicht en andere vormen van toezicht, bijvoorbeeld op het gebied van de mededinging.

Meer informatie is te vinden op <https://globalprivacyassembly.org/>.

Lenteconferentie (“Spring Conference”)

De jaarlijkse lenteconferentie van alle Europese toezichthouders – inclusief van de landen die geen deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte – vond in 2022 weer plaats, na een onderbreking van twee jaar wegens de pandemie. De conferentie werd georganiseerd door de Kroatische toezichthouder van 20 tot 22 mei in Dubrovnik. Een groot aantal actuele onderwerpen passeerde de revue. De conferentie werd bijgewoond door de Directeur van het Algemeen Secretariaat en de Voorzitter van de Geschillenkamer. Voorafgaand aan de conferentie vond een werksessie plaats over bindende bedrijfsvoorschriften (BCRs), waar een medewerker van het Algemeen Secretariaat aan deelnam.

L’Association francophone des autorités de protection des données personnelles (AFAPDP)

De GBA is lid van de AFAPDP.

Conferentie van de Internationale Orde van Advocaten (IBA)

De GBA heeft op 31 oktober 2022 als spreker deelgenomen aan de jaarlijkse conferentie van de Internationale Orde van Advocaten (IBA) in Miami. Zij verduidelijkte daar de huidige Europese standpunten omtrent het gebruik van cookies. Daarnaast lichtte zij toe wat de impact zou kunnen zijn van het ontwerp van ePrivacy Verordening. In het bijzonder werden verscheidene advocaten, die internationaal actief zijn, aangemoedigd om hun cliënten te waarschuwen voor bepaalde valkuilen, waaronder: (1) de ruime scope van de “cookie bepalingen” (artikel 5.3 ePrivacy Richtlijn omvat ook andere technologieën dan “cookies”); en (2) de onrechtmatigheid van bepaalde “ingeburgerde” praktijken (incorrecte cookie banners, incl. dark patterns). In navolging hiervan heeft de GBA ook verscheidene acties ondernomen om zowel intern als op Europees niveau bepaalde standpunten verder te aligneren en te verduidelijken.

In de kijker

De GBA bereidt zich voor op het Digital Package

Ongeacht de toekomstige door de Belgische wetgever voorziene verdeling van bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van de huidige en toekomstige regels die op Europees niveau worden uitgevaardigd in het kader van het "Digital Package" tussen de Belgische regulatoren die mogelijk betrokken zijn (met name de GBA, het Belgisch Instituut van Postdiensten en Telecommunicatie, de FOD Economie, het Centrum voor Cybersecurity België, de Belgische Mededingingsautoriteit), zal de GBA een noodzakelijke onafhankelijke gesprekspartner blijven zodra het gaat om de verwerking van persoonsgegevens.

De ontwikkelingen in de rechtspraak wijzen op een grotere noodzaak tot samenwerking tussen de GBA en verschillende regulatoren, met name de mededingingsautoriteiten. Volgens de conclusies van advocaat-generaal Rantos van 22 september 2022 voor het Hof van Justitie van de Europese Unie in de [zaak C-252/21](#) (Meta Platforms e.a. (algemene voorwaarden voor het gebruik van een sociaal netwerk)) kan een mededingingsautoriteit bij het uitoefenen van haar bevoegdheden rekening houden met de verenigbaarheid van een commerciële praktijk met de Algemene verordening gegevensbescherming. Zij moet echter de beslissings- en onderzoeksbevoegdheid van de bevoegde toezichhoudende autoriteit uit hoofde van de AVG in aanmerking nemen. Uit deze ontwikkelingen volgt ook dat andere nationale en Europese autoriteiten waarschijnlijk de medewerking zullen vragen van de GBA in het kader van complexe "enforcement"-zaken waarbij speerpunttechnologie moet worden beoordeeld. Vanaf nu is de GBA de facto betrokken bij nationale of internationale "enforcement"-acties die betrekking hebben op zaken die verband houden met bepaalde aspecten van het "Digital Package", met name via de werkzaamheden van haar Geschillenkamer en haar Inspectiedienst.

Vooruitlopend op de Digital Services Act:

- De [Digital Services Act \(DSA\)](#), bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie van 27 oktober 2022 bevat maatregelen om burgers te beschermen tegen fake news, en zorgt voor meer transparantie bij het gebruik van algoritmen door digitale platforms. In bepaalde gevallen kunnen de door platforms gebruikte algoritmische systemen desinformatiecampagnes versterken of bepaalde groepen mensen discrimineren.
- De Geschillenkamer van de GBA is in samenwerking met de CNIL opgetreden als leidende autoriteit bij 200 Belgische en Franse klachten in een geschil over de transparantie van informatie.

Via [deze beslissing](#) heeft de GBA de regels van de AVG toegepast op de publicatie van een studie om de mogelijke politieke oorsprong vast te stellen van tweets die circuleerden over een bijzonder levendige polemiek in Frankrijk, "de affaire-Benalla", betreffende onthullingen van de krant Le Monde over het zich onrechtmatig toe-eigenen van de functie van politieagent door een naaste medewerker van de president van de Franse Republiek. De GBA verduidelijkte de regels inzake de verwerking van persoonsgegevens voor statistische of wetenschappelijke doeleinden met het oog op de bestrijding van vermeend "fake news". De GBA verwijst in dit verband naar de persmededelingen die haar Franse tegenhanger, [de CNIL](#), en [zijzelf](#) hebben gepubliceerd.

Deze in beroep niet aangevochten beslissing, die is gebaseerd op een grondig inspectieverslag, werd positief onthaald in het gespecialiseerde online tijdschrift [RGPD-Experts](#).

Onder voorbehoud van de aanwijzing van de toekomstige hoofdregulator van de DSA moet worden benadrukt dat de GBA ontegensprekelijk een expertise heeft opgebouwd die kan worden gebruikt in debatten in verband met de transparantie van informatie.

De GBA houdt zich klaar om haar rol van toezichthouder van de gegevensbescherming en het privéleven in deze context te spelen.

Thema's

Direct Marketing

In 2022 heeft de GBA veel klachten tegen ongewenste direct marketing gekregen. De Geschillenkamer heeft meerdere beslissingen in deze materie genomen. Hierna volgt een voorbeeld.

De klacht had betrekking op telefoontjes naar de mobiele telefoon van de klager om hem contracten voor energielevering aan te bieden (telemarketingactiviteiten). Naar aanleiding van deze oproepen oefende de klager zijn rechten bij de verwerkingsverantwoordelijke uit om inzage van zijn gegevens te krijgen en de wissing ervan te vragen.

Op basis van een onderzoeksverslag stelde de Geschillenkamer eerst en vooral vast dat de verwerkingsverantwoordelijke niet in staat was om aan te tonen dat de toestemming van de klager voor dit doel geldig was verkregen. De Geschillenkamer herinnerde eraan dat een dergelijke toestemming enkel geldig is als zij geïnformeerd en specifiek is. Dit houdt in dat op het moment dat een derde de toestemming van de betrokkene verzamelt, de betrokkene in kennis moet worden gesteld van de partners aan wie zijn gegevens zullen worden doorgegeven en van de doeleinden van de verwerking.

De Geschillenkamer was van mening dat, al had de verwerkingsverantwoordelijke snel geantwoord op het verzoek om inzage van de klager, het antwoord onvolledig was.

Bovendien oordeelde de Geschillenkamer dat wanneer een betrokkene zijn recht op wissing uitoefent, de verwerkingsverantwoordelijke, op grond van de artikelen 17, lid 3, en 24 van de AVG, het recht heeft een spoor van dit verzoek tot wissing te bewaren. Hij moet de betrokkene daarvan echter in kennis stellen en met name de beginselen van minimale gegevensverwerking, transparantie en doelbinding in acht nemen.

Ten slotte stelde de Geschillenkamer een inbreuk op de beginselen van informatieverstrekking en transparantie vast, aangezien de verwerkingsverantwoordelijke geen privacybeleid had ten tijde van de klacht. Gezien de snelle reactie van de verwerkingsverantwoordelijke op de verzoeken van de klager en de inspanningen tot naleving voordat de beslissing werd genomen, besloot de Geschillenkamer een berisping op te leggen.

DPO

In zijn rol als adviseur op vlak van gegevensbescherming binnen organisaties is de DPO in zekere zin een behoeder van de persoonsgegevens van de burgers op het terrein. Die rol is dus van essentieel belang om te leiden naar een samenleving waarin privacy een realiteit is voor iedereen.

De DPO is ook een bondgenoot van de GBA. Het is voor de GBA dus van het allergrootste belang om de DPO te steunen in diens missie, namelijk door hem praktische instrumenten ter beschikking te stellen.

Project DPO-Connect

De GBA werkte aan een EU-gesubsidieerd project ter ondersteuning van de functionarissen voor gegevensbescherming (DPO-Connect). Dit project werd succesvol afgerond. De Europese Commissie stelde daaromtrent: *“Het project heeft het gestelde doel bereikt ondanks de vele moeilijkheden die zich vooral tijdens de Covid-periode voordeden en die hebben geleid tot een verlenging met zes maanden. De resultaten zijn goed, en wij hopen dat in de toekomst zoveel mogelijk functionarissen voor gegevensbescherming gebruik zullen maken van de databank, aangezien die inderdaad voordelen biedt (vrije vertaling)”*. De GBA sluit zich hier graag bij aan en nodigt de functionarissen voor gegevensbescherming uit om gebruik te maken van de verschillende tools die gecreëerd werden binnen het kader van het DPO-Connect project.

Sensibilisering

Kinderen en jongeren: www.ikbeslis.be

De wereld staat niet stil, maar verandert voortdurend. Dit creëert nieuwe mogelijkheden en uitdagingen. Vandaag nemen technologische ontwikkelingen met en voor de verwerking van persoonsgegevens een belangrijke plaats in, ook in de leefwereld van kinderen en jongeren.

‘ik beslis’ is dan ook gefundeerd op het idee dat de bescherming van de privacy van onze kinderen en jongeren pas dan kan slagen op voorwaarde dat zij zich bewust zijn van dit belang.

Daarom zijn alle activiteiten van ‘ik beslis’ erop gericht jongeren te tonen hoe ze zich een privacy-vriendelijke attitude eigen kunnen maken.

Het centrale informatieproduct van ‘ik beslis’ is haar website www.ikbeslis.be. Deze website bevat informatie rond de bescherming van persoonsgegevens op maat van verschillende doelgroepen: jongeren, ouders en leerkrachten.

Samen met Gustave de Egel, ontdekken jongeren er hoe ze hun hun persoonsgegevens beter kunnen beschermen.

Hoewel het informeren van jongeren over gegevensbescherming een belangrijke taak van de GBA is, in die mate zelfs dat ze expliciet is opgenomen in bij wetgeving bepaalde GBA-takenpakket (art. 22 §1 3° WOG en art.57 1. b) AVG), stelt de GBA vast dat het jaar na jaar moeilijker wordt om via ik beslis nieuwe thema’s, informatiecampagnes, lesmateriaal, ... te ontwikkelen omwille van het te kort aan werkingsmiddelen. In deze context van behoefte steunt de werking van ik beslis eigenlijk volledig op “vrijwilligers” in de zin dat werkgroep rond ik beslis uit GBA-medewerkers bestaat die taken in verband met ik beslis bovenop hun gewone takenpakket uitvoeren. In december 2022 heeft de GBA een kaderuitbreiding kunnen verkrijgen om een agent op “ik beslis-projecten” in te zetten, hetgeen positief is.

Met [nieuw lesmateriaal](#) wenst het Ik Beslis team leerlingen ertoe aan te zetten kritisch te kijken naar het privacydebat en wenst zij hun een aantal inzichten bij te brengen waarmee ze voor zichzelf kunnen uitmaken hoeveel belang ze hechten aan de bescherming van hun persoonsgegevens.

Mensen, jongeren in het bijzonder, begrijpen niet altijd begrijpen waarom privacy- en gegevensbescherming belangrijk is, omdat de gevolgen van het beknibbelen op privacy- en gegevensbescherming niet altijd even direct zichtbaar zijn, terwijl de gevolgen van bijvoorbeeld een verkeersongeval direct duidelijk zijn. Het is dus belangrijk om bewust te zijn van de vaak in het heden nog onzichtbare gevolgen op langere termijn van een beknotten van privacy (wat met de toegang tot werk in het geval dat foto's uit de puberteit vrijgegeven zijn). We willen via dit materiaal aanreiken waarmee jongeren zelf ontdekken welke de vaak subtiele en niet onmiddellijk waarneembare gevolgen zijn van een steeds beperktere privacy- en gegevensbescherming en wat hun rechten zijn (recht op gegevenswissing/vergetelheid).

Inderdaad, het Ik Beslis team koos ervoor om geen kant-en-klaar lespakket te ontwikkelen, maar voldoende ruimte te laten voor de eigen inbreng van de leerkracht. In plaats daarvan publiceerde zij een pedagogische en inspirerende lessenspakket. Dit document diende immers eerder om voldoende inspiratie en materiaal te kunnen aanreiken om lessen rond het belang van privacy en gegevensbescherming naar eigen smaak en inzicht op te bouwen.

De manier waarop “ik beslis” de voorbije jaren is vormgegeven, heeft voor een enorme impact gezorgd bij deze doelgroep. Zo heeft de GBA via ik beslis verschillende awards gewonnen die aantonen dat het werk van “ik beslis” gewaardeerd wordt. Verder heeft “ik beslis” langs Vlaamse zijde ook het “watwat”- label verkregen, een erkenning dat gegeven wordt aan informatieprojecten met informatie op maat van de leefwereld van jongeren en gebracht in een voor hen toegankelijke en begrijpbare vorm. De website van ik beslis is uitgegroeid tot één van de belangrijkste informatiekanalen van de GBA. Het aantal bezoeken aan de ik beslis-website ligt op bepaalde momenten hoger dan het aantal bezoeken aan de algemene GBA-website. Verder komen er ook bijna dagelijks bestellingen binnen voor les- en informatiemateriaal aangeboden door “ik beslis” (affiches, folders, ...) en vragen verschillende uitgeverijen van schoolboeken de toestemming om bepaalde informatie in hun lesmateriaal te mogen opnemen.

In 2022 werd bijvoorbeeld ook nog specifiek aan een radioprogramma deelgenomen van de Franstalige openbare omroep rond het recht op afbeelding van jongeren. Verder werd ook geholpen met teksten voor een andere (jongeren)website.

Het ruime publiek

Communicatie van de Eerstelijnsdienst

De Eerstelijnsdienst combineert twee bevoegdheden: Enerzijds, het behandelen van verzoeken om informatie, bemiddeling en klachten, en anderzijds, een bewustmakingsmissie van het belang van gegevensbescherming.

De Eerstelijnsdienst speelt een centrale rol in de GBA en vormt de schakel tussen gegevensbescherming en individuele personen. In 2022 heeft de dienst 604 klachten, 2.925 informatieaanvragen en 177 bemiddelingsverzoeken ontvangen. Achter elk van deze verzoeken gaat een breed scala van doelgroepen schuil, van de burger tot de bedrijfsjurist, van de academische onderzoeker tot de politieke leider.

Activiteiten per directies

Het Algemeen Secretariaat

Het Algemeen Secretariaat heeft een dubbele rol binnen de GBA.

Het voert enerzijds een aantal horizontale taken uit, zoals

- het beheer van de ondersteunende diensten van de GBA (IT, boekhouding, HR, DPO, onthaal en vertaaldienst);
- het beheren van de interne en externe communicatie;
- het ondersteunen van de Voorzitter en het Directiecomité bij de uitvoering van hun taken.

Anderzijds heeft het Algemeen Secretariaat ook een aantal inhoudelijke taken, zoals:

- het toezien op de maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen die een impact hebben op de bescherming van de persoonsgegevens;
- het goedkeuren van de gedragscodes;
- het goedkeuren van modelcontractbepalingen en bindende ondernemingsregels;
- het behandelen van gegevensinbreuken (volgens een methodologie die door de vernieuwde Directiecomité herwerkt werd)

Voor 2022 zet het Algemeen Secretariaat graag de volgende realisaties in de kijker:

Internationale doorgiften

Het Algemeen Secretariaat neemt actief deel aan werkzaamheden van de EDPB op het gebied van internationale doorgiften van persoonsgegevens.

De EDPB heeft in 2022 verschillende belangrijke richtsnoeren en aanbevelingen inzake gegevensdoorgiften aangenomen. Met betrekking tot bindende bedrijfsvoorschriften voor verwerkingsverantwoordelijken (aangeduid met de Engelse afkorting "BCR-C") heeft de EDPB "[Recommendations 1/2022 on the Application for Approval and on the elements and principles to be found in Controller Binding Corporate Rules \(Art. 47 GDPR\) gepubliceerd, waarover een openbare raadpleging is gehouden](#)". Zodra de definitieve tekst is goedgekeurd, zullen deze aanbevelingen de WP256 rev.01 (de "BCR-C-referentie") en de WP264 (het document met het standaard aanvraagformulier voor BCR-C's) vervangen. Dit document bevat ook de afspraken die zijn gemaakt in het kader van de goedkeuringsprocedures voor BCR-C's sinds de inwerkingtreding van de AVG, en de vereisten van het arrest "Schrems II" van het HvJ-EU. Het Algemeen Secretariaat heeft actief deelgenomen aan de besprekingen over de tekst en heeft over deze publicatie in zijn nieuwsbrief gecommuniceerd.

De EDPB heeft bovendien [richtsnoeren 4/2021 voor gedragscodes als instrumenten voor doorgifte](#) gepubliceerd, een nieuw door de AVG ingevoerd instrument voor gegevensdoorgifte.

Het Algemeen Secretariaat heeft in 2022 verschillende nieuwe aanvragen tot goedkeuring van BCR's ontvangen en heeft BCR's onderzocht als medebeoordelingsautoriteit en in het kader van de samenwerkingsprocedure.

Het Algemeen Secretariaat heeft ook deelgenomen aan een workshop over BCR's met alle andere toezichthoudende autoriteiten die lid zijn van de EDPB, om goede praktijken uit te wisselen en de procedures voor goedkeuring van BCR's te stroomlijnen.

De vroegere krachtens Richtlijn 95/46/EG aangenomen standaardcontractbepalingen van de Europese Commissie moesten vóór 27 december 2022 geactualiseerd worden. Het Algemeen Secretariaat heeft de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers via zijn nieuwsbrief van deze belangrijke datum in kennis gesteld.

Gecoördineerde actie 2022 van de EDPB

De GBA heeft deelgenomen aan de eerste jaarlijkse gecoördineerde actie van het Europees Comité voor gegevensbescherming (vaak aangeduid met de Engelse afkorting "EDPB"). De eerste editie van deze actie, die plaatsvond in het kader van het "[Coordinated Enforcement Framework](#)" van de EDPB, was gericht op het gebruik van clouddiensten door de overheid.

In totaal hebben 22 nationale toezichthoudende autoriteiten in de EER enquêtes gehouden over deze thematiek op basis van een vragenlijst die was opgesteld door de aan de actie deelnemende autoriteiten. Er werd contact opgenomen met meer dan 80 overheidsinstanties in de EER, waaronder Europese instellingen, die een brede waaier aan sectoren bestrijken (zoals gezondheidszorg, financiën, belastingen, onderwijs, aankoopcentrales en aanbieders van IT-diensten).

De GBA besloot eerst informatie te verzamelen door een vragenlijst te zenden aan twee soorten organisaties. Om een overzicht te krijgen van het gebruik van clouddiensten door de overheid in België, werd de vragenlijst naar twee belangrijke ICT-dienstverleners voor overheidsinstanties gestuurd. De vragenlijst werd bovendien naar 6 overheidsinstanties gestuurd die grote hoeveelheden gezondheidsgegevens verwerken en die een cruciale rol gespeeld hebben tijdens de Covid19-crisis.

De resultaten van de enquêtes werden op gecoördineerde wijze geanalyseerd en de EDPB publiceerde een [verslag](#) over de resultaten van de analyse. De GBA heeft brieven gestuurd naar de overheidsinstanties die onder de actie vallen om de belanghebbenden in staat te stellen een zelfevaluatie uit te voeren en de nodige stappen te ondernemen om aan hun gegevensbeschermingsverplichtingen te voldoen en eventueel opnieuw te onderhandelen over de voorwaarden met dienstverleners van clouddiensten.

De EDPB heeft het thema van de gecoördineerde actie van 2023 bepaald: de benoeming en de rol van de functionaris voor gegevensbescherming (vaak genoemd met de Engelse acroniem "DPO"). De GBA zal aan deze tweede gecoördineerde actie van de EDPB deelnemen.

Behandeling van gegevensinbreuken

2022 leek het jaar waarin vooral Belgische steden en gemeenten het slachtoffer werden van ransomware-aanvallen. Dit beeld dient evenwel enigszins genuanceerd te worden. Van de 1.426 nieuwe geopende gegevensinbreukdossiers in 2022, kunnen 361 onder hacking, phishing en malware worden geplaatst. Van deze 361 dossiers

konden 135 (of 37%) gekwalificeerd worden als ransomware-aanvallen en binnen deze groep had 8 % betrekking op Belgische steden en/of gemeenten. Een gelijkaardig percentage had betrekking op Belgische ziekenhuizen en/of woonzorgcentra. Het overgrote deel van de gemelde ransomware-incidenten vindt dus plaats bij private spelers.

Dit neemt niet weg dat cyberaanvallen onder de vorm van ransomware een grote impact hebben op de rechten en vrijheden van natuurlijke personen. De GBA beveelt iedere verwerkingsverantwoordelijke daarom aan om maatregelen te treffen om dit risico het hoofd te bieden. In haar [nieuwsbrief](#) formuleerde de GBA een aantal aanbevelingen, zoals het up-to-date houden van de database van softwareprogramma's en het zich vergewissen van mogelijke kwetsbaarheden in deze programma's.

Ransomware-aanvallen zijn daarenboven meestal het gevolg van voorheen uitgevoerde phishing-aanvallen waarbij *credentials* worden gestolen, veelal via e-mail. Ook omtrent dit risico heeft de GBA in haar nieuwsbrieven enkele nuttige tips gegeven. Onder meer het gebruik van Multi Factor Authentication (MFA), sterke wachtwoorden, het periodiek wijzigen van wachtwoorden en het (technisch) afdwingen van deze wijziging wordt aangeraden. Daarenboven vestigde de GBA de aandacht op het correct gebruik van de velden CC en BCC in e-mailberichten en op het bezitten van een periodiek getest *incident response plan*.

De GBA trad ook op als co-rapporteur met betrekking tot de *targeted update of the Guidelines on data breach notification* die in oktober 2022 in publieke consultatie gingen.

Aan de hand van bovenstaande activiteiten gaf de GBA uitvoering aan de eerste doelstelling van haar Strategisch plan ("Een verbeterde gegevensbescherming door sensibilisering"), de derde doelstelling ("Een verbeterde gegevensbescherming door evoluties te identificeren en te beantwoorden) en de vijfde doelstelling ("Een verbeterde gegevensbescherming met GBA als leider/gids en referentiecentrum").

Gedragscodes

De GBA heeft ook dit jaar gewerkt aan verschillende internationale gedragscodes. Daarbij organiseerde zij een zogenaamde "*code session*", waarbij bepaalde essentiële standpunten - in het kader van de informele fase van deze procedure - met andere Europese toezichthouders worden besproken (zie sectie 8.5 van Richtsnoeren 1/2019 en het EDPB document [EDPB document omtrent informele "code sessions"](#)). Op deze manier tracht de GBA, onder andere, de samenwerking en de effectieve bilaterale en multilaterale uitwisseling van informatie en *best practices* tussen toezichthoudende autoriteiten te bevorderen (zie ook artikel 70, lid 1, u) AVG.

Infosessie Microsoft 365 aan FODs

Het Algemeen Secretariaat heeft, samen met de DPO van de GBA, een analyse van de risico's inzake gegevensbescherming uitgevoerd met betrekking tot het gebruik van de Microsoft 365 apps for enterprise. De GBA voerde deze analyse uit in haar rol van verwerkingsverantwoordelijke (en dus niet in haar rol als toezichthouder).

Er werd een infosessie georganiseerd vanuit de GBA voor geïnteresseerde ICT-verantwoordelijken, DPO's, CISO's en andere gelijkaardige profielen van de federale overheidsinstellingen en de federale instellingen van de sociale zekerheid en dit om deze te informeren over een aantal inzichten en ervaringen die uit voornoemde

analyse voortvloeden. Andere organisaties, vaak in het domein van gegevensbescherming, stellen in sommige gevallen eveneens de inzichten en ervaringen n.a.v. de eigen risicoanalyse inzake gegevensbescherming ter beschikking van het bredere publiek, soms onder de vorm van een zogenaamde 'publieke DPIA'.

Verwezenlijkingen in cijfers

In 2022 heeft het Algemeen Secretariaat 25 goedkeuringsdossiers behandeld.

Type dossier	Resultaat	Aantal
Administratieve regeling	Goedgekeurd	2
	Totaal administratieve regeling	2
BCR (binding corporate rules)	Goedgekeurd	5
	Informatie verstrekt	1
	Behandeling stopgezet (door de aanvrager)	3
	Totaal BCR	9
DPIA (data protection impact assessment)	Advies gegeven	1
	Informatie verstrekt	3
	Dossier onontvankelijk	2
	GBA onbevoegd	1
	Totaal DPIA	7
Gedragcode	Goedgekeurd	4
	Europees behandeld	1
	Behandeling stopgezet (door de aanvrager)	2
	Totaal gedragcode	7
Totaal		25

In 2022 heeft het Algemeen Secretariaat **1.378 dossiers in verband met gegevensinbreuken** in staat gesteld. Naar aanleiding van 101 meldingen nam het Algemeen Secretariaat contact op met de verwerkingsverantwoordelijke en zorgde voor de opvolging hiervan. In een aantal gevallen werden deze dossiers op het Directiecomité geagendeerd en naar aanleiding hiervan werden 2 dossiers aan de Inspectiedienst van de GBA overgemaakt.

Type dossier	Resultaat	Aantal
Gegevensinbreuk gemeld door de verwerkingsverantwoordelijke	Annulering van de melding	22
	Geen zwaarwichtige inbreuken vastgesteld na controle melding	1.250
	Geen zwaarwichtige inbreuken vastgesteld na controle melding en contactopname verwerkingsverantwoordelijke	101
Gegevensinbreukdossier op initiatief van het Algemeen Secretariaat	Via Directiecomité naar Inspectiedienst	2
	Geen inbreuken vastgesteld na controle	3
Totaal		1.378

Eerstelijnsdienst

De Eerstelijnsdienst ontvangt de verzoeken gericht aan de Gegevensbeschermingsautoriteit. De dienst behandelt verzoeken om inlichtingen, en besteedt daarbij bijzondere aandacht aan de uitoefening van hun rechten door de betrokken personen. Hij bemiddelt, probeert de partijen te verzoenen met het oog op

een oplossing die in overeenstemming is met de wet op de gegevensbescherming. Hij ontvangt klachten, onderzoekt de ontvankelijkheid ervan en stelt de klager op de hoogte als ze niet ontvankelijk zijn.

Hij bevordert de gegevensbescherming bij het publiek, waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan minderjarigen, en bevordert de bewustwording bij verwerkingsverantwoordelijken en hun verwerkers van hun verplichtingen. Bij een vermoeden van een ernstige inbreuk kan de Eerstelijnsdienst het Directiecomité voorstellen de situatie te beoordelen met het oog op het nemen van bindende maatregelen.

Verwezenlijkingen in cijfers

In 2022 heeft de Eerstelijnsdienst **2.706 informatiedossiers** afgerond. In 2.580 gevallen kreeg de vraagsteller een antwoord. In 47 gevallen was de GBA als instelling onbevoegd of kon er niet geantwoord worden. In 75 gevallen werd het dossier stopgezet (vaak omwille van het feit dat de aanvrager niet meer reageerde op de vraag naar extra duiding bij de aanvraag). 4 dossiers stuurde de Eerstelijnsdienst door naar een andere Federale autoriteit voor gegevensbescherming of naar de een andere Europese gegevensbeschermingsautoriteiten.

Type dossier	Resultaat	Aantal
Informatie	Informatie verstrekt	2.580
	Onbevoegd (doorverwijzing)/ontvankelijk	47
	Behandeling stopgezet	75
	Overgemaakt naar een andere federale autoriteit voor gegevensbescherming of andere Europese toezichthouder	4
Totaal		2.706

De Eerstelijnsdienst behandelde ook **360 telefonische oproepen** in 2022.

In 2022 heeft de Eerstelijnsdienst **139 bemiddelingsdossiers** afgerond. Daarvan slaagde de bemiddeling dankzij de tussenkomst van de Eerstelijnsdienst 64 keer. In 13 gevallen is de bemiddeling omgezet naar een klacht die werd doorgestuurd naar de Geschillenkamer. 32 dossiers werden door de Eerstelijnsdienst stopgezet. In 6 gevallen omdat er op basis van de dossierelementen geen privacyinbreuk vastgesteld werd, 25 dossiers voldeden niet aan de ontvankelijkheidsvereisten en in 1 dossier oordeelde de Eerstelijnsdienst dat de GBA niet bevoegd was.

Type dossier	Resultaat	Aantal
Bemiddeling	Bemiddeling geslaagd	64
	Bemiddeling niet geslaagd	9
	Bemiddeling omgezet naar klacht	13
	Geen privacyinbreuk	6
	Dossier ontvankelijk	25
	GBA onbevoegd	1
	Behandeling stopgezet (door de aanvrager)	21
Totaal		139

Een klacht ingediend bij de GBA wordt door de Eerstelijnsdienst geanalyseerd op ontvankelijkheid. In 2022 werden door de Eerstelijnsdienst **567 klachten** op ontvankelijkheid nagekeken. 248 klachten bleken ontvankelijk. Enkel de ontvankelijke klachten worden doorgestuurd naar de Geschillenkamer voor verdere behandeling.

Kenniscentrum

Het Kenniscentrum heeft als opdracht om op eigen initiatief of op verzoek van regeringen of parlementen:

- **adviezen** te verstrekken over alle kwesties in verband met de verwerking van persoonsgegevens (ook in het kader van het opstellen van ontwerpen van normatieve teksten); en
- **aanbevelingen** te doen over sociale, economische en technologische ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de verwerking van persoonsgegevens.

Het Kenniscentrum bestaat naast de directeur uit zes externe leden die op basis van hun bijzondere expertise door de Kamer zijn benoemd.

Adviezen

In 2022 publiceerde het Kenniscentrum 278 adviezen. Het aantal verzoeken om wetgevingsadviezen is dus opnieuw gestegen ten opzichte van 2021 (249).

De adviezen van het Kenniscentrum zijn beschikbaar op de website van de GBA. Hierna vindt u een overzicht van de belangrijkste adviezen voor het jaar 2022.

Het Kenniscentrum boog zich over talrijke ontwerpen die een impact hebben op het dagelijkse leven van de burgers, zoals een ontwerpbesluit van de Waalse regering over slimme meters, of een voorontwerp van ordonnantie voor de uitvoering en de controle van het verkeersveiligheidsbeleid in het kader van het Brusselse mobiliteitsplan "good move".

Het Kenniscentrum diende regelmatig de aandacht van aanvragers vestigen op onnauwkeurige wetsontwerpen, met name wat betreft de doeleinden waarvoor gegevens van openbare of particuliere oorsprong worden verwerkt. Zo onderzocht het Kenniscentrum een ontwerp voor de oprichting van een openbaar nutsbedrijf op Vlaams regionaal niveau om de verstrekking en interoperabiliteit van gegevens uit verschillende bronnen te vergemakkelijken ("Datanutsbedrijf"). Het Kenniscentrum zette met name vraagtekens bij het verklaarde voornemen om zich te ontwikkelen tot een bedrijf dat zich richt op de wederverkoop van gegevens op de commerciële markt, binnen een kader dat in de voorliggende tekst onvoldoende duidelijk was omschreven.

Het Kenniscentrum heeft zich uitgesproken over normatieve ontwerpen voor de toepassing van algoritmische gegevensverwerking door de overheid, zoals de automatische steekproeven van de FOD Financiën ter bestrijding van domiciliefraude.

Tot slot had het Kenniscentrum kritiek op een ontwerpnorm die tot doel had de bewaring door aanbieders van elektronische communicatiediensten te organiseren van identificatiegegevens en metadata met het oog op de overdracht van die gegevens aan overheidsinstanties, voor wetshandavingsdoeleinden of voor de uitvoering van opdrachten van inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Advies 247/2022 betreffende de planning, uitvoering en opvolging van het mobiliteits- en verkeersveiligheidsbeleid

Het Kenniscentrum bracht op verzoek van de Brusselse minister voor Mobiliteit een advies uit over een voorontwerp van ordonnantie tot vaststelling van een kader voor

de planning, uitvoering en opvolging van het mobiliteits- en verkeersveiligheidsbeleid. Dit ontwerp geeft gevolg aan het mobiliteitsplan "Good move". Het heeft met name tot doel een kader te bieden voor de verwerking van gegevens die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van enquêtes en analyses, die het mogelijk zal maken mobiliteitstools in te voeren.

- De fundamentele bezorgdheid van het Kenniscentrum heeft betrekking op het gebrek aan precisie en voorspelbaarheid van de beoogde gegevensverwerkingen, die een aanzienlijke inbreuk vormen op het recht op bescherming van persoonsgegevens, aangezien zij onder meer gegevens kruisen uit verschillende bronnen (waaronder "gevoelige" gegevens, zoals gegevens betreffende de gezondheid, strafbare feiten of zelfs locatiegegevens).
- Het was bijvoorbeeld niet duidelijk welke "locatiegegevens" zullen worden verwerkt : gegevens over de plaats van auto's in de parkeergarages van het Brussels Gewest, gegevens over het gebruik van Uber-diensten of een Limestone of de localisatie van de GPS-chip in deelauto's, gegevens van ANPR-camera's?
- Wat de kruising van gegevens betreft, kon uit het voorontwerp ook niet worden afgeleid welke gegevens aan welke andere gegevens zullen worden gekoppeld (en in welke mate) en vooral welk concreet doel of welke concrete doelen elke koppeling zal dienen. Uit het ontwerp bleek bijvoorbeeld niet duidelijk of ANPR-cameragegegevens zouden worden gekoppeld aan belastinggegevens over mobiliteitsgerelateerde voordelen in natura.
- Het Kenniscentrum beval de wetgever aan een analyse te maken van de noodzaak en de evenredigheid van elke gegevenskoppeling met inachtneming van het nagestreefde doel.

Ook het COC (Controleorgaan op de politie-informatie) bracht een advies uit over dit ontwerp betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de geïntegreerde politiediensten.

Advies 165/2022 van 19 juli 2022 over een ontwerpbesluit van de Waalse regering betreffende slimme meters

Dit ontwerpbesluit beoogde de invoering van slimme meters te regelen. Het Kenniscentrum wijst erop dat de installatie van een slimme/communicerende meter, ook al volgt deze op een verzoek van de netgebruiker, een verwerking van persoonsgegevens inhoudt die een aanzienlijke inbreuk vormt op de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Dit ontwerpbesluit gaf de distributienetbeheerder (hierna de " DNB " genoemd) de bevoegdheid om de voorwaarden van de aanvraag voor de installatie van een slimme meter vast te stellen.

- Het Kenniscentrum stelde dat de gegevens of categorieën van gegevens die moeten worden verzameld, in het ontwerpbesluit moesten worden aangegeven om te voldoen aan de eis van voorspelbaarheid en wettigheid. Het kan niet aan het oordeel van de DNB worden overgelaten om te bepalen welke gegevens relevant en noodzakelijk zijn voor de behandeling van verzoeken om plaatsing van een slimme meter.
- Het Kenniscentrum vond ook dat de frequentie van de gegevensverzameling - niet gespecificeerd - zou moeten worden geregeld om te voorkomen dat de DNB te veel gegevens verzamelt.
- Het Kenniscentrum verzocht de wetgever duidelijk te specificeren dat een dergelijk platform zowel gegevens over de opname als over de inbreng kan weergeven zolang de uitgangspoort van de slimme meter is geactiveerd en de

gebruiker daarom heeft verzocht.

Advies 11/2022 over een ontwerpdecreet betreffende de oprichting van een openbaar nutsbedrijf voor gegevens (" Vlaams Datanutsbedrijf ") door de Vlaamse regering

Het Kenniscentrum bracht advies uit omtrent een ontwerp van decreet houdende oprichting van een openbaar nutsbedrijf voor gegevens (" Vlaams Datanutsbedrijf ") Dit datanutsbedrijf heeft tot doel data vlot en veilig te laten stromen en een data-markt in de hand te werken, om op die manier de Vlaamse data-economie op een duurzame wijze te ondersteunen, met inbegrip van data beter vindbaar te maken, interoperabel beschikbaar te maken en data-samenwerking te faciliteren, dienstverlening aan diverse actoren te bieden om de waarde van data te verhogen, de data-infrastructuur en data-vaardigheden uit te bouwen en de ontwikkeling van datagedreven ecosystemen (waaronder datakluisen) te ondersteunen en te realiseren die burgers de regie verlenen over de eigen data.

- Het Kenniscentrum zette ook vraagtekens bij de rechtspositie van dit openbaar datanutsbedrijf, gezien het voornemen om taken van openbaar belang uit te voeren en tegelijkertijd uit te groeien tot een volledig marktgerichte en dus zuiver commerciële onderneming, binnen een onvoldoende afgebakend kader. Zo vraagt het Kenniscentrum zich met betrekking tot de ontwikkeling van een systeem voor digitaal identiteitsbeheer concreet af op welk niveau en in welk kader een dergelijke gegevensverwerking wordt overwogen (regionaal ? eID ? Itsme ?).

- Door de ruime en abstracte formuleringen van de doelstellingen van het ontwerp kon het Kenniscentrum zich geen duidelijk beeld vormen van de activiteiten die het openbaar datanutsbedrijf zou ontwikkelen, noch een begrijpelijke kijk krijgen op de gegevensverwerking die daaruit zou voortvloeien.

Het Kenniscentrum, dat tot taak heeft de kwaliteit van de voorgelegde wet te beoordelen, concludeerde dat het ontwerp in zijn huidige vorm onvoldoende garanties voor gegevensbescherming bood en dat de tekst geen rechtsgrondslag voor concrete gegevensverwerking kon vormen. Het Kenniscentrum verzocht de aanvrager dan ook het ontwerp grondig te herzien in het licht van zijn opmerkingen.

Advies 231/2022 van 29 september 2022 betreffende een voorontwerp van wet houdende diverse fiscale en financiële bepalingen, Titel 9 - Wijzigingen van de wet van 16 december 2015 tot regeling van de mededeling van inlichtingen betreffende financiële rekeningen, door de Belgische financiële instellingen en de FOD Financiën, in het kader van een automatische uitwisseling van inlichtingen op internationaal niveau en voor belastingdoeleinden

Het Kenniscentrum onderzocht een voorontwerp van wet tot regeling van de mededeling van inlichtingen betreffende financiële rekeningen, door de Belgische financiële instellingen en de FOD Financiën, in het kader van een automatische uitwisseling van inlichtingen op internationaal niveau ter bestrijding van domiciliefraude in een internationale context.

- Het Kenniscentrum merkte op dat de risicoanalyse om de te controleren belastingplichtigen te identificeren, gebaseerd was op " datamining , gedefinieerd als op geavanceerde wijze zoeken naar informatie in grote gegevensbestanden.

- De voorgelegde ontwerptekst voorzag slechts in de toepassing van een bestaand algoritme op de betrokken gegevens om fraude op te sporen. Het Kenniscentrum riep de wetgever op een passend kader voor een dergelijke verwerking te scheppen. In het voorgelegde ontwerp kon met name niet worden beoordeeld in hoeverre de selectie van gegevens voor verdere controle geheel of gedeeltelijk zou worden geautomatiseerd en in hoeverre menselijke tussenkomst zou worden gekoppeld aan het door het algoritme in gang gezette besluitvormingsproces.
- Het Kenniscentrum herinnerde eraan dat passende maatregelen moeten worden genomen om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te waarborgen wanneer wordt overwogen een beslissing (bijvoorbeeld controle) uitsluitend op geautomatiseerde gegevensverwerking te baseren. Om de evenredigheid van de beoogde verwerking en de kwaliteit van de verwerkte gegevens te waarborgen, wordt met name aanbevolen na te gaan of de parameters en hun combinatie een significant verband vertonen met de gezochte fraude.
- Het Kenniscentrum adviseerde ook om voorafgaand aan de uitvoering van de verwerking een voorafgaande effectbeoordeling uit te voeren op basis van toereikende en ter zake doende vooraf vastgestelde criteria, en een geschikte testfase.

Advies 66/2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie ("dataretentie") en de verstrekking ervan aan de autoriteiten

Het Kenniscentrum onderzocht een nieuw voorgesteld wettelijke kader met betrekking tot de bewaring te organiseren van identificatiegegevens en metadata door aanbieders van elektronische communicatiediensten met het oog op de overdracht van die gegevens aan overheidsinstanties, voor wetshandhavingdoeleinden of voor de uitvoering van opdrachten van inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

- Onder de vele opmerkingen merkt het Kenniscentrum ook op dat het toekomstige rechtskader tot doel heeft anonieme communicatie op het internet onmogelijk - of op zijn minst zeer moeilijk - te maken. Het idee was om het mogelijk te maken gebruikers van berichtendiensten zoals Signal of WhatsApp indirect te identificeren, maar ook (mogelijk) te lokaliseren en zo al hun bewegingen volgen. Dit is een echte paradigmaverschuiving ten opzichte van de privacyregels die met de e-privacyrichtlijn 2002/58/EG zijn opgelegd.
- Het Kenniscentrum roept de wetgever op dit te evalueren en een grondig parlementair debat te voeren over de gevolgen van een dergelijke wijziging, in het bijzonder met betrekking tot het recht op privacy en het recht op vrijheid van meningsuiting. Het Kenniscentrum riep de wetgever op ervoor te zorgen dat de inmenging in rechten en vrijheden daadwerkelijk noodzakelijk en proportioneel zouden zijn.

Prioriteitenbeheer - standaardadviezen

De prioritaire taak van het Kenniscentrum bestaat erin voorafgaandelijk en verplicht advies uit te brengen over alle wet- en regelgeving van algemene strekking die de verwerking van persoonsgegevens tot stand brengt, aanpast of ten uitvoer legt. De

wet legt het Kenniscentrum termijnen op voor het uitvoeren en publiceren van deze adviezen. Het halen van deze deadlines is een uitdaging voor het Kenniscentrum vanwege verschillende elementen zoals :

- het aantal gelijktijdige adviezen dat moet worden verstrekt;
- de noodzakelijke voorbereiding van de meeste adviesaanvragen (uitwisseling van vragen en antwoorden met de auteurs van de tekst) ;
- de complexiteit en verscheidenheid van de onderwerpen;
- dringende adviesaanvragen waarvoor de reikwijdte van het onderzoek van het Kenniscentrum niet verschilt van die van adviesaanvragen die binnen het normale tijdsbestek worden aangevraagd ;
- en ten slotte de tijds- en organisatorische beperkingen die zich voordoen bij de interne aanneming van adviezen in de context van het collegiale karakter van het Kenniscentrum (vastleggen van zittingen met vaste termijnen voor mondelinge besprekingen, voorbereid via schriftelijke uitwisselingen, tussenkomst van "externe" leden, anticipatie op deze zittingen door toezending van ontwerpen);
- de beperkte middelen van de dienst in vergelijking met andere gegevensbeschermingsautoriteiten, ondanks de kaderuitbreiding die eind 2022 aan de gehele GBA is toegekend, waarvan het Kenniscentrum in 2023 gedeeltelijk zal genieten. Ter herinnering: de GBA heeft in haar begrotingsverzoek van november jl. aangegeven dat bij de CNIL (Franse gegevensbeschermingsautoriteit) 32 juristen worden ingezet voor het opstellen van voorafgaande adviezen en het voorbereiden van parlementaire hoorzittingen (tegenover 8 bij de GBA), met ondersteuning van een tiental ingenieurs van de "service expertise technologique". In 2021 bracht de CNIL 121 adviezen uit en is zij 22 keer gehoord in het Parlement. In 2021 heeft de GBA dus bijna twee keer zoveel adviezen uitgebracht als de CNIL met slechts een kwart van het personeel van de CNIL. Soortgelijke moeilijkheden deden zich voor in 2022.

Aangezien het onmogelijk is alle wetgevingsadviesaanvragen te behandelen die aan het Kenniscentrum worden voorgelegd, heeft het geen andere keuze dan "standaardadviezen" uit te brengen voor ontwerpen die duidelijk geen significante inbreuk maken op de rechten en vrijheden van de betrokken personen, of wanneer zijn personele middelen het niet mogelijk maken verzoeken die op het eerste gezicht geen inbreuk maken in concreto te onderzoeken. In dergelijke gevallen brengt het Kenniscentrum een standaardadvies uit waarin de goede praktijken voor het opstellen van wetgevingsnormen worden samengevat. Een dergelijk antwoord wordt gegeven wanneer de aanvrager niet aangeeft dat het ingediende ontwerp aanleiding zou kunnen geven tot grote risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen en wanneer uit de door de aanvrager op het formulier gegeven informatie ook niet kan worden afgeleid dat dergelijke risico's zouden bestaan.

De verstrekking van standaardadviezen brengt aanzienlijke administratieve werkzaamheden met zich mee, aangezien de desbetreffende documenten ter goedkeuring aan het Kenniscentrum als collegiaal orgaan moeten worden voorgelegd.

Deze praktijk van standaardadviezen geldt sinds mei 2022. In 2022 werden **205 inhoudelijke** en **73 standaardadviezen** uitgebracht.

In dit verband benadrukt het Kenniscentrum dat in een dergelijke context, de verantwoordelijkheid voor de beschrijving van de reikwijdte van zijn wetsontwerp in fine bij de aanvrager ligt.

■ Indien het Kenniscentrum geen correcte risicobeoordeling verstrekt, of indien het geen advies in concreto kan uitbrengen in gevallen waarin het wetgevingsadvies een risico van inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen inhoudt, kan het overheidsorgaan dat belast is met de uitvoering van de wetgeving, worden blootgesteld aan klachten (bijvoorbeeld bij de Geschillenkamer), of latere beroepen tegen de aangenomen norm, omdat onvoldoende rekening is gehouden met de wettelijke verplichtingen inzake persoonsgegevensbescherming.

■ De adviezen van het Kenniscentrum, die niet bindend zijn, zijn bedoeld om de wetgever te informeren en zijn aandacht te vestigen op eventuele problemen in verband met de kwaliteit van de voorgestelde wetgeving met betrekking tot de regels inzake de bescherming van persoonsgegevens (bijvoorbeeld de voorspelbaarheid van de norm in het licht van het doel van de gegevensverwerking, de categorieën verwerkte gegevens, passende rechtsgrondslag, enz.) Het Kenniscentrum is ingenomen met het feit dat de kaderuitbreiding dat eind 2022 werd toegekend voor de gehele GBA, gedeeltelijk ten goede komt aan zijn wetgevingsadviesactiviteiten in 2023.

Tot slot heeft het Kenniscentrum van de GBA in 2022 ook zijn formulier voor adviesaanvragen voor een ontwerp van normatieve tekst alsook de toelichtende nota daarbij bijgewerkt. Het bijgewerkte formulier bepaalt dat het besluit tot goedkeuring van de betrokken ontwerpnorm door de Ministerraad/Regering aan de adviesaanvraag moet worden toegevoegd in alle gevallen waarin de ontwerpnorm aan de Ministerraad /Regering moet worden voorgelegd, om te voorkomen dat het Kenniscentrum aan niet-definitieve teksten werkt.

Aanbevelingen

Aangezien het Kenniscentrum in 2022 niet over voldoende middelen beschikte om alle adviesaanvragen in concreto te behandelen, moest het zijn inspanningen richten op het sorteren en verstrekken van dergelijk advies in 2022. Tegelijkertijd was het Kenniscentrum betrokken bij het opstellen van aanbevelingen en nam het deel aan de werkzaamheden van de EDPB (European Data Protection Board).

■ Het Kenniscentrum heeft met name het voortouw genomen bij de ontwikkeling van EDPB-richtsnoeren voor de herziening en actualisering van aanbevelingen en goede praktijken inzake anonimiseringstechnieken voor persoonsgegevens.

■ Het Kenniscentrum is ook betrokken bij de werkzaamheden voor richtsnoeren voor pseudonimisering. Deze twee technieken – anonymisering en pseudonimisering - worden vaak verward, hetgeen niet zonder gevolgen is, omdat alleen met anonymisering de verwerkte gegevens aan het toepassingsgebied van de AVG kunnen ontsnappen. In de context waarin de regels van de AVG aanzienlijke beperkingen opleggen aan elk ontwerp waarbij persoonsgegevens worden verwerkt (bv. vereiste van minimale gegevensverwerking of evenredigheid van de verwerkte gegevens), wil het Kenniscentrum bijdragen tot het zoeken naar oplossingen door na te denken over technieken om de uitvoering van ontwerpen waarbij dit soort gegevens wordt verwerkt, te vergemakkelijken.

Verwezenlijkingen in cijfers

Het Kenniscentrum publiceerde in 2022 in totaal **278 adviezen** op ontwerpen van normatieve wetteksten, waarvan **73 standaardadviezen**.

Inspectiedienst

[De wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit](#) (hierna "GBA-wet") omschrijft de Inspectiedienst vrij summier als "het onderzoeksorgaan van de Gegevensbeschermingsautoriteit". Concreet betekent dit dat de Inspectiedienst belast is met het onderzoeken van klachten over en ernstige aanwijzingen van inbreuken op de Europese en Belgische wetgeving inzake persoonsgegevens waaronder de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#) (hierna "de AVG").

De Inspectiedienst wordt geleid door inspecteur-generaal Peter Van den Eynde en is samengesteld uit inspecteurs. De inspecteurs hebben verschillende profielen (auditors, experts informatieveiligheid en juristen) zodat een multidisciplinaire benadering mogelijk is. Op die manier kunnen zowel technische, organisatorische als juridische aspecten onderzocht worden.

De Inspectiedienst oefent op een onafhankelijke, planmatige, professionele, efficiënte en discrete wijze controle activiteiten uit d.m.v. (niet-) periodieke monitoring en thematische inspectieopdrachten op (inter-) nationale verwerkingen in de publieke en private sector gebaseerd op en rekening houdend met de relevante risico's onder de AVG en aanverwante wet- en regelgevingen op de gegevensbescherming (bijv. camerawetgeving).

De Inspectiedienst beschikt over een uitgebreid arsenaal aan onderzoeksmogelijkheden. Om een dossier te onderzoeken kunnen de inspecteur-generaal en de inspecteurs indien zij dat nodig achten conform de GBA-wet:

- personen identificeren;
- personen verhoren;
- een schriftelijke bevraging houden;
- onderzoeken ter plaatse voeren;
- informaticasystemen raadplegen en de gegevens die ze bevatten kopiëren;
- informatie elektronisch raadplegen;
- goederen of informaticasystemen in beslag nemen of verzegelen;
- de identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een elektronische communicatiedienst of van het gebruikte elektronisch communicatiemiddel vorderen.

De GBA-wet voorziet verschillende manieren om een dossier te laten opstarten door de Inspectiedienst. Een dossier kan voornamelijk worden opgestart:

- op initiatief van het Directiecomité als er ernstige aanwijzingen van een inbreuk zijn, als het nodig is om samen te werken met een buitenlandse gegevensbeschermingsautoriteit, of als er een vraag komt van een rechterlijke instantie of een administratieve toezichthouder.
- op initiatief van de Geschillenkamer als er een klacht is waarvoor een onderzoek nodig is, of als een aanvullend onderzoek nodig is.
- op initiatief van de Inspectiedienst zelf als er ernstige aanwijzingen van een inbreuk zijn.

Er werd ook een [Charter van de Inspectiedienst](#) uitgewerkt dat periodiek wordt bijgewerkt op basis van nieuwe praktijken en inzichten. Dit charter wil het grote publiek en iedereen die in aanraking komt met de Inspectiedienst informeren over het concrete verloop van een inspectie, de verschillende mogelijke onderzoekshandelingen van de Inspectiedienst en de verdere gevolgen ervan.

In het algemeen merkt de Inspectiedienst op (zie ook verder bij de cijfers) dat dossiers complexer worden, niet alleen inhoudelijk, maar ook op procedureel vlak. Na enkele jaren praktijkervaring krijgt de Inspectiedienst van tijd tot tijd de opmerking dat de hoeveelheid gestelde vragen niet altijd proportioneel lijkt in verhouding tot het dossier of dat de vragen zeer algemeen zijn.

Los van de algemene bevragingstechniek die start met het vragen naar de toegang tot stukken die normaal aanwezig moeten zijn als deel van een normale “gegevensbeschermingshuishouding” gelet op de verantwoordingsplicht (bvb. verwerkingsregister, register van incidenten...), zijn andere vragen soms vrij algemeen of vaktechnisch.

Sommige algemene vragen hebben tot doel om eerst de context van de verwerking te begrijpen en de middelen waarover een verwerkingsverantwoordelijke kan beschikken te kennen (bvb. vragen naar de omzet, jaarverslag...). Elke casus is anders en vergt dus een unieke beoordeling en inschatting naargelang de risico's verbonden aan de aard en omvang van de verwerking, de “core” activiteiten van een verwerkingsverantwoordelijke en de wettelijke of deontologische regels waaraan deze al dan niet onderworpen is (bvb. lokale of regionale overheid, dokterspraktijk of ziekenhuis, data broker, telecom operator...).

De inhoud van de vragen kan ook in een meer positief daglicht worden gesteld. Dikwijls is de achterliggende reden van sommige vragen van opvoedkundige aard (bvb. vragen naar de betekenis van bepaalde woorden in een privacyverklaring of over de technische vaststelling van cookies of tracking op een website...). Deze vragen faciliteren derhalve de bewustwording van bepaalde problemen en laten de bevroegde toe om reeds tijdens de duur van het onderzoek over te gaan tot een bijstelling van de verwerking. De verantwoordingsplicht, één van de sleutelementen in de AVG, verplicht de verwerkingsverantwoordelijke ook om over elke concrete verwerking in detail na te denken, dit proces intern te documenteren en na te gaan of deze effectief AVG conform is.

De vragen dienen met andere woorden niet alleen het onderzoek van een dossier “*ten laste*” maar kunnen ook sensibiliserend werken naar diezelfde verwerkingsverantwoordelijke, wat deze toelaat om reeds tijdens het onderzoek een aantal aanpassingen te doen. Op die manier wordt de verantwoordelijke uitgenodigd om grondig na te denken over allerhande aspecten van zijn verwerkingen en kan hij meer precies beoordelen of zijn verwerking(en) wel of niet conform de AVG is (zijn) en desgevallend bijsturen.

De inspectiefase kan dus ook aanzien worden als een sturingsinstrument waarbij het doel van een deel van de bevraging is om ervoor te zorgen dat de AVG wordt nageleefd zonder dat het opleggen van een boete het enige doel zou zijn, laat staan dat een boete op zich heiligmakend is. In verschillende dossiers heeft deze methode van een algemene, gelaagde en diverse bevraging al meermaals geleid tot concrete resultaten ofwel tijdens de inspectiefase, ofwel nadien tijdens de procedure voor de geschillenkamer ofwel op het einde van de rit na een beslissing ten gronde.

Het al dan niet proportionele karakter van de hoeveelheid vragen is bovendien niet altijd van in het begin van een dossier vast te stellen. De Inspectiedienst werkt dus niet met een “vaste” aanpak van dezelfde vragen voor alle dossiers. Zoals hiervoor vermeld dient ze soms eerst zicht te krijgen op de algemene problematiek (bvb. indien de GBA geen recente richtlijnen heeft gepubliceerd over een bepaald type techniek of verwerking) alvorens een evenwichtige beoordeling te kunnen maken over een specifiek punt of probleem. Zoals gezegd kan het aantal vragen daarnaast dus ook de

nodige reflectie aanmoedigen over de beoordeling van een aantal risico's door de bevroegde verwerkingsverantwoordelijke die niet eerder in rekening werden gebracht.

De heropstart van de Schengen audits

In het kader van het evaluatie- en toezichtmechanisme voor de controle op de toepassing van het Schengenacquis voert de GBA en in het bijzonder de Inspectiedienst “audits” uit.

Deze audits bestaan uit een nationaal luik en een Europees luik. Het nationale luik is het auditeren van een aantal spelers op het vlak van gegevensbescherming. Zo controleert de Inspectiedienst *momenteel* de FOD Buitenlandse Zaken en de dienst Vreemdelingenzaken. Dit voornamelijk via een auditprogramma. In dat kader voert ze audits uit op Belgisch grondgebied, maar ook in de Belgische ambassades in het buitenland.

Het werd reeds meermaals vermeld. Hoewel deze auditopdracht niet terug te vinden is in de GBA-wet genereert ze behoorlijk wat werklast voor een dienst van 9 inspecteurs. Aangezien voor deze opdracht toegang nodig is tot geclassificeerde documenten zijn momenteel slechts 3 inspecteurs (en de inspecteur-generaal) belast met deze audits.

Een audit omhelst een gans traject: ten eerste het opstellen en opsturen van een uitgebreide vragenlijst aan de verwerkingsverantwoordelijke alsook aansluitend het doornemen van de antwoorden en dit ter voorbereiding van een plaatsbezoek. Vervolgens het plaatsbezoek zelf (als dit een ambassade betreft impliceert dit meteen een verplaatsing naar het buitenland van verscheidene dagen) en tenslotte het opsturen van een (tussentijds) rapport en de verwerking van de antwoorden ervan. Als deze verwerkingsverantwoordelijke werkt met een verwerker, dringt ook bij deze zich een audit op om een volledig zicht te krijgen op de volledige verwerking.

Belangrijk bij deze audits zijn effectief de plaatsbezoeken – een vragenlijst geeft immers al een zeker beeld maar via het plaatsbezoek krijgt de Inspectiedienst een nog gedetailleerder beeld van de verschillende verwerkingen en kunnen de antwoorden uit de vragenlijst beter gekaderd en aangevuld worden.

Tijdens de Covid periode stonden deze audits *on hold* omdat plaatsbezoeken niet mogelijk waren terwijl ze net een wezenlijk onderdeel uitmaken van die audits. In 2022 zijn de plaatsbezoeken opnieuw kunnen doorgaan en werd verder het ICT aspect van de specifieke verwerkingen bij de FOD Buitenlandse Zaken onder de loep genomen. Tevens werd de ambassade van Londen (en haar verwerker – de zogenaamde ESP “*external service provider*”) geauditeerd.

De auditopdracht is op zich complex: een deskundige moet zich bekwamen in zowel de AVG als in de Europese SISII en VIS verordeningen. Hij of zij moet de Engelse taal voldoende machtig zijn én moet zowel juridisch als technisch onderlegd zijn alsook audit vaardigheden hebben om de evaluatie ter plaatse uit te voeren binnen een streng afgebakende methodologie en tijdsframe. Tot op heden is geen specifieke opleiding voorzien (dus ‘on the job’).

De werklast die verbonden is aan het auditwerk zal alleen maar pertinentier worden gelet op nieuwe Europese IT systemen binnen dit Schengenacquis (bvb. ETIAS, EES...) en de zogenaamde interoperabiliteitsverordening.

Tot op heden valt anderzijds de bereidwillige samenwerking met de geauditeerden op alsook het feit dat de audits effectief tot resultaten leiden. Dit zowel tijdens de audit zelf als nadien wanneer de verwerkingsverantwoordelijke zich tracht te conformeren en effectief de gemaakte aanbevelingen ter harte neemt.

In het kader van dit Schengenacquis en de deelname aan Europese werkgroepen heeft de Inspectiedienst al kunnen bekomen dat ook brochures/leaflets aan de “*buitengrenzen*” konden verspreid worden die de betrokken personen informeerden over het nemen van hun digitale vingerafdrukken.

Het fenomeen van “web scrapen” van informatie op publieke websites

In het algemeen is er de laatste jaren duidelijk een trend zichtbaar naar een meer data gedreven wereld. Binnen vele domeinen is immers het verzamelen en het bezitten (het “*verwerken*”) van data (“*persoonsgegevens*”) om deze te analyseren en te koppelen aan andere data of algoritmes¹ van een steeds groter belang.

Een van de technieken die deze groei aansturen is dat er meer en meer gebruik wordt gemaakt van het zogenaamd “*web scrapen*” van informatie vanop publiek toegankelijke websites.

“*Web scraping*” is kort door de bocht het afhaken (=“*scrapen*”) van informatie van eerder vermelde websites. De techniek hanteert specifieke software om die informatie (dikwijls dus persoonsgegevens) te extraheren en desgevallend vervolgens op te slaan en te analyseren. Op het internet is immers dikwijls veel data beschikbaar die interessant kan zijn voor de ene of de andere partij. Handmatig die informatie verwerken kost te veel tijd en bovendien wijzigt die informatie regelmatig. Met behulp van dat “*scrapen*” kan dit via een vrij geautomatiseerd proces gebeuren en kan er dus op een grootschalige manier persoonsgegevens (verder) verwerkt worden.

Het is echter een nog steeds wijdverspreid misverstand (soms bewust gecultiveerd) dat publieke informatie ook zomaar kan (verder) gebruikt worden. De AVG bevat immers meerdere regels die het zomaar “*scrapen*” aan banden legt en terecht.

Een eerste probleem is dikwijls het vinden van een legitieme grondslag voor de verdere verwerking van de betrokken persoonsgegevens. Toestemming in de praktijk is dikwijls heel problematisch en ook het inroepen van het zogenaamde “*gerechtvaardigd belang*” is zonder het uitvoeren van een onderzoek van de risico’s geen evidente keuze laat staan dat het voldoende is om het “*gerechtvaardigd belang*” in te roepen om de verwerking als gerechtvaardigd en legitiem te beschouwen in het licht van de AVG.

Een ander probleem is eveneens de gebrekkige transparantie en het feit dat het bvb. niet duidelijk is wat de bron is van de bekomen informatie, wie precies achter het “*scrapen*” zit en wat het precies doel is van deze concrete verwerking, en of de verkregen data worden gekoppeld aan een algoritme teneinde een nieuwe verwerking (nieuw concreet doel) na te streven.

Wat de Inspectiedienst meer en meer opvalt is dat het niet steeds duidelijk is afgesproken wie precies de verwerkingsverantwoordelijke is en vooral waar deze zich

---

¹ De rechtsvoorganger van de GBA gaf reeds aandacht aan deze problematiek in haar “big data” rapport van 22 februari 2017. Zij definieerde algoritme in dit rapport als “*een geordende reeks van ondubbelzinnige, uitvoerbare stappen die een eindig proces beschrijven. Het gaat met andere woorden om een reeks instructies waarmee computers een probleem kunnen oplossen of tot een bepaald resultaat kunnen komen*”

precies fysiek situeert qua locatie. Voor Belgische of Europese verwerkingsverantwoordelijken zijn er over het algemeen voldoende mogelijkheden om over te gaan tot identificatie van deze entiteit en vervolgens zelf of via hulp van andere Europese toezichthouders over te gaan tot verder onderzoek en resultaten te boeken bij het correct identificeren van deze verwerkingsverantwoordelijke.

Wat de Inspectiedienst echter opvalt is dat die verwerkingsverantwoordelijken of hun verwerkers zich meer en meer situeren in wat we “exotische” bestemmingen kunnen noemen, met name buiten de Europese Unie en in landen waar niet meteen een min of meer vergelijkbare gegevensbeschermingsautoriteit (zoals de Europese in het licht van de AVG) bestaat.

Dit bemoeilijkt de onderzoeksmogelijkheden van de Inspectiedienst (en natuurlijk vervolgens de eventuele verdere handhaving). De Inspectiedienst tracht steeds een concreet aanknopingspunt te vinden maar dit is niet altijd evident en soms vergt dit een bijkomende werklast. In sommige gevallen lukt het om een mailadres te vinden en effectief ook antwoord te krijgen omtrent bvb. de concrete wissing van de persoonsgegevens van de klager maar is het problematischer om het systeem zelf van *scraping* aan te pakken. In andere gevallen is er mogelijks een overheidsinstantie te contacteren maar ook dit is niet steeds een garantie op succes als de overheid niet is gevestigd in een land met adequate gegevensbescherming.

Deze vaststelling zorgt ervoor dat de Inspectiedienst in dergelijke dossiers haar standaard aanpak dient aan te passen naar het voorbeeld van andere toezichthouders die haar hierin reeds zijn voorgegaan². Dit valt te betreuren valt aangezien dergelijk fenomeen van scrapen telkens wel op een grootschalige manier gebeurt en er steeds sprake is van een massale verwerking van persoonsgegevens.

Het inzetten op meer seponeringen

In eerdere jaarverslagen werd reeds gewezen op de niet geringe werklast, niet alleen bij de GBA maar ook bij de Inspectiedienst. Hoewel de AVG bedoeld is als een meer laagdrempelige afhandeling van “*data privacy*” gerelateerde dossiers en de GBA dit idee niet ongenegen is, dienen er wel mechanismen gevonden te worden om de werklast onder controle te houden en dossiers niet te lang te laten aanslepen. Dit noch voor de betrokkenen, noch voor de GBA in het algemeen en de Inspectiedienst in het bijzonder.

Met het strategisch plan in het achterhoofd en de verschillende prioriteiten en de terugkerende problemen die door de GBA en haar rechtsvoorganger door de jaren heen werden gedetecteerd, heeft de Inspectiedienst van de wetgever een discretionaire bevoegdheid gekregen om haar werklast op een aanvaardbaar peil te houden.

Eén van de mogelijkheden die de Inspectiedienst heeft, is met name de mogelijkheid om een dossier zonder gevolg te klasseren (“*seponering*”), zoals voorzien in de GBA-wet.

In het verleden hanteerde de Inspectiedienst reeds deze optie als zij bvb. van de klager geen bijkomende gedetailleerde informatie kreeg om de zaak correct te kunnen aanvatten, als de klager tijdens het onderzoek zelf aangaf dat de klacht mocht

---

² Zie de aanpak van de Franse toezichthouder : CNIL, 26 november 2021, zaak Privacy International vs Clearview, gepubliceerd op <https://www.legifrance.gouv.fr/cnil/id/CNILTEXT000044499030>

afgesloten worden (als de klager bvb. reeds een afdoende oplossing bekwam van de tegenpartij) of als duidelijk was (na al dan niet bijkomend onderzoek) dat de GBA niet bevoegd was.

De Inspectiedienst besliste in 2022 om de seponering ook te gaan gebruiken als een soort van beleidsinstrument, enerzijds om de toenemende werklust onder de dossiers die gebaseerd zijn op een klacht te beheersen en anderzijds om bepaalde dossiers zelf meer gericht te kunnen sturen door het starten van een onderzoek uit eigen beweging.

Hiervoor hanteert de Inspectiedienst het gepubliceerde sepotbeleid van de geschillenkamer. Enerzijds wenst ze, in functie van bvb. het strategisch plan en haar prioriteiten meer het verschil te maken tussen enerzijds dossiers die beperkt in omvang zijn en enkel een louter individueel belang dienen en anderzijds dossiers waar er ook een ruimer maatschappelijk belang bij gemoeid is. De Inspectiedienst onderzoekt evenwel niet enkel wanneer een verwerking een impact kan hebben op een ruimer publiek of ten goede kan komen aan de maatschappij (bvb. haar onderzoek uit eigen beweging op de betwistbare proportionaliteit van de COVID scan maatregelen op de Waalse luchthaven naast het analoge onderzoek dat op verzoek werd uitgevoerd op de luchthaven in Zaventem). Zij wenst ook meer aandacht te geven aan de ontvangst van meerdere signalen die er op wijzen dat eerdere beslissingen van de Geschillenkamer niet worden gevolgd door de verwerkingsverantwoordelijke of dat een bepaald type klachten tegen een bepaalde verwerkingsverantwoordelijke steeds blijft terugkomen, hetgeen wijst op een onderliggend *“data privacy probleem”*

De bedoeling van de tussenkomst is in eerste instantie immers het ervoor zorgen dat de AVG wordt toegepast, waarbij de boete of een andere sanctionering niet noodzakelijk het doel op zich is. De visie van de GBA is nog steeds *“leiden naar een digitale wereld waar privacy een realiteit is voor iedereen”*. In dat kader kon reeds worden vastgesteld dat de tussenkomst van de Inspectiedienst op eigen initiatief vaak reeds tijdens het onderzoek leidt tot concrete resultaten en dus tot een grotere AVG conformiteit. Dit toont aan dat er inderdaad een toegevoegde waarde uitgaat van gerichte onderzoeken op eigen initiatief.

Indien er al tijdens de inspectiefase resultaten geboekt worden, is het niet steeds noodzakelijk in welbepaalde afgelijnde dossiers dat het dossier nog verder gezet moet worden door bvb. een verdere behandeling door de Geschillenkamer. Een klassering zonder gevolg door de Inspectiedienst is dan ook een optie.

Zonder het woord *“ingebrekestelling”* te hanteren kan een proactieve aanpak van het onderzoeken *“uit eigen beweging”* voor een groep aan betrokkenen die soms systematisch hetzelfde probleem melden bij de GBA ten aanzien van dezelfde verantwoordelijke een nuttige en proportionele aanwending van de beperkte onderzoeksmiddelen blijken. Er is immers door meer gerichte onderzoeken een hogere kans op een concreet resultaat waarbij de kans op de naleving van de AVG tijdens het onderzoek verhoogt en waarbij wordt vermeden dat jarenlange procedures moeten worden gevoerd voor de Geschillenkamer en het Marktenhof. Deze werkwijze bespaart dus tijd en middelen in vergelijking met een meer reactieve aanpak waarbij gelijkaardige klachten niet worden gebundeld.

Een dergelijke aanpak is natuurlijk niet voor elk dossier mogelijk en zal dan ook steeds van geval tot geval moeten bekeken worden. Een evaluatie van de toename aan seponeringen om ruimte te maken voor meer gerichte proactieve onderzoeken is gepland voor eind 2023.

Verwezenlijkingen in cijfers

De Inspectiedienst voert inspecties uit op eigen initiatief, op vraag van de Geschillenkamer of van het Directiecomité. Sommige inspecties vereisen een lange uitvoeringstermijn. In 2022 werden **101 inspecties** afgerond. In 26 gevallen besliste de Inspectiedienst om een dossier te seponeren. De Inspectiedienst legde in 2022 ook **1 maal een voorlopige maatregel** op.

In 2022 werden:

- 87 nieuwe dossiers bij de Inspectiedienst aanhangig gemaakt door de geschillenkamer. Deze dossiers zijn afkomstig van inkomende klachten. Uit deze klachten merken we enkele steeds terugkerende clusters op van onderzoeksthema's:
  - Verschillende dossiers handelden over bewakingscamera's en de camerawetgeving in België. Om de werklast te beperken en om het onderzoek meer efficiënt te laten verlopen, werd telkens op eenzelfde manier beroep gedaan op de lokale politiediensten om vaststellingen te verrichten. Dit zorgt voor een daling van de eigen werklast en heeft ook te maken met het feit dat de lokale politiediensten beter op de hoogte zijn van de concrete lokale situatie. De Inspectiedienst stelt ook vast dat vaststellingen van de lokale politie op het terrein ook een duidelijke draagkracht en impact hebben en zorgen voor meer effectieve bescherming dan wanneer de situatie “op afstand” wordt bevraagd. Hoewel het dikwijls andere (lokale) politiezones betref, is de samenwerking met de lokale politie in de cameradossiers telkens vlot verlopen;
  - Aangezien een website dikwijls een visitekaartje is voor de verwerkingsverantwoordelijke en een eerste toegang vormt tot diezelfde verwerkingsverantwoordelijke blijft de Inspectiedienst aandacht hebben voor een voldoende kwalitatieve privacyverklaring en daaruit volgend gegevensbeschermingsbeleid. Bijhorend blijft het ook een prioriteit om na te gaan op welke manier er wordt omgegaan met cookies en tracking. Het valt de Inspectiedienst hierbij op dat er nog regelmatig door verwerkingsverantwoordelijken dient bijgestuurd te worden en de plaatsing van deze cookies niet altijd op een correcte privacy vriendelijke manier gebeurt. In dat kader is in 2022 ook bijzondere aandacht gegaan naar Google Analytics. Verschillende Europese toezichthouders hebben hieromtrent in 2022 uitspraak gedaan en de Inspectiedienst heeft in dat kader al verscheidene dossiers aan de geschillenkamer afgeleverd om hieromtrent effectief ook een beslissing te nemen die aansluit met beslissingen in andere lidstaten;
  - Het thema direct marketing blijft ook voldoende aandacht opeisen. Deze verwerkingen kunnen vergeleken worden met een ijsberg waar de impact van het deel boven de waterlijn op zich niet altijd even grote problemen lijkt te geven, maar vooral het minder transparante deel onder de waterlijn bij nader onderzoek de nodige aandacht blijft opeisen van de Inspectiedienst. In dat kader neemt vooral de problematiek van zogenaamde “data brokers” een centrale positie in, waarbij niet alleen de correcte grondslag maar ook de nodige transparantie de nodige aandacht vergen.

- 9 nieuwe dossiers bij de Inspectiedienst aanhangig gemaakt door het directiecomité. Deze dossiers betreffen voornamelijk de behandeling (de escalatie) van gegevenslekken.
- 5 nieuwe dossiers door de Inspectiedienst op eigen initiatief opgestart.
- Opnieuw werd in 2022 een voorlopige maatregel opgelegd. Ditmaal aan een stad die een project rond geluidsoverlast in een bepaalde wijk opzette waarbij een massale verwerking plaatsvond van persoonsgegevens. De maatregel werd verlengd, maar uiteindelijk besloot de verwerkingsverantwoordelijke om het project effectief stop te zetten. Er werd geen beroep aangetekend tegen het opleggen van de voorlopige maatregel.

Hieronder kan een tabel teruggevonden worden met meer cijfermateriaal. Het valt op dat de Inspectiedienst minder dossiers heeft behandeld dan in 2021.

Voor de huidige ploeg van 9 personen (2022) is gebleken dat 150 dossiers wat werklast (en welzijn op het werk) betreft moeilijk vol te houden is en dit op verschillende vlakken:

- Het aantal vermelde dossiers betreft enkel het “*inspectiewerk*”. Zoals reeds eerder vermeld verricht de Inspectiedienst ook audits die aan belang blijven toenemen wat ook druk zet op het aantal mogelijk te behandelen inspectiedossiers. 3 inspecteurs dienen immers hun tijd te verdelen tussen dit auditwerk en de inspectieopdrachten – een daling van de cijfers laat dan ook toe om meer tijd in dergelijke audits te steken (vanuit Europa merkt de Inspectiedienst immers ook op dat nieuwe wetgeving dergelijke verhoogde aandacht vereist);
- De Inspectiedienst telde in 2022 9 inspecteurs, waarvan 2 een specifiek ICT profiel hebben. Beide profielen ondersteunen in hoofdzaak de andere 7 collega’s aangezien het een trend is dat de meeste onderzoeken zowel een juridisch als een technisch component in zich hebben. Dergelijke specifieke technische onderzoeken vergen de nodige tijd;
- De daling van het aantal dossiers heeft ook toegelaten om in de meer principiële dossiers in de diepte te kunnen gaan – niet alleen inhoudelijk worden de vraagstukken complexer maar ook op het vlak van verschillende procedurele elementen merkt de Inspectiedienst op dat bepaalde dossiers meer aandacht vragen.
- het werken in de diepte laat de Inspectiedienst toe om naar de Geschillenkamer en de verwerkingsverantwoordelijke toe kwalitatief betere verslagen af te leveren die aanleiding geven tot minder en vermijdbare betwistingen voor het Marktenhof. Meer gerichte confrontaties van de verwerkingsverantwoordelijke tijdens het onderzoek met bevindingen in technische verslagen of verslagen met vaststellingen van websites zorgt voor beter gemotiveerde en minder betwistbare vaststellingen voor de Geschillenkamer en het Marktenhof. Het meer gericht zijn op kwalitatieve onderzoeken in plaats van de hoeveelheid aan onderzoeken spaart ook tijd en middelen uit.
- In 2021 had de Inspectiedienst 75% afgesloten dossiers, een percentage dat in globo verhoogd is naar 83%. Hoewel een lange(re) behandelingstermijn niet kan uitgesloten worden wegens verschillende redenen, verdient het zoveel als mogelijk de voorkeur om dossiers niet te lang te laten aanslepen. Door enerzijds minder dossiers te moeten behandelen, door ervaring/professionalisme en meer efficiëntie door bvb. seponeringen is dit percentage verhoogd kunnen worden.
- De verhouding tussen Nederlandstalige en Franstalige dossiers blijft in globo min of meer hetzelfde in de zin dat er steeds meer Nederlandstalige dossiers zijn waarbij het verschil soms fluctueert.

- Belangrijk is ook met name dat de doorlooptijd en achterstand niet vergroot.
- Het percentage van dossiers aanhangig gemaakt door de Inspectiedienst zelf blijft echter nog steeds (te) laag. Een steeds terugkerende vaststelling hierbij blijft dat de Inspectiedienst door de blijvende hoge werklast nog (te) weinig vrije marge heeft om proactief op te treden en dus uit eigen beweging dossiers kan opstarten. Dit laatste is een element dat zowel de inspecteur-generaal als de inspecteurs zorgen blijft baren.

Nochtans geeft de Inspectiedienst nog nadrukkelijker aan dan voorheen dat er nadelen verbonden zijn aan het vooral reactief en op “*hoog volume*” te werk gaan, en dat de intentie tot het meer “*proactief*” werken met gebruik van meer onderzoeksbevoegdheden tot op heden onder druk blijft staan en dus nog (te) beperkt blijft.

Een nog hogere seponeringsgraad kan hieraan verhelpen als de sepotrend zich doorzet, alsook het feit dat eind 2022 de Kamer van Volksvertegenwoordigers een kaderuitbreiding voor de GBA heeft goedgekeurd. Deze kaderuitbreiding zal pas ten volle effect hebben tegen eind 2023 als personen effectief aangeworven zijn en ook een noodzakelijke inlooperperiode hebben kunnen doorlopen.

De rode lijn blijft dat de inspecteurs de meerwaarde zien van het openen van meer gerichte dossiers op eigen initiatief in vergelijking met de meer reactieve aanpak die vooral gericht is op het afhandelen van een hoog volume aan klachten zoals toegepast bij de opstart van de Inspectiedienst in 2019.

Daarnaast werden in 2023 ook enkele ad hoc opdrachten uitgevoerd die betrekking hadden op deelname aan internationale werkgroepen m.b.t. verwerkingen voor VIS en Eurodac en het uitwerken van audit en inspectiemethodologieën. Deze specifieke opdrachten werden niet toegevoegd aan onderstaande tabel:

Alle dossiers	Aanhangigmaking			Resultaat			Taal		Samenwerking		
	GK	DIRCO	INS	Afgesloten	Eigen sepot	Lopende	FR	NL	Internationaal	COC	
2018	70	67	2	1	70	29	0	20	50	12	1
2019	86	67	11	8	85	12	1	33	53	13	2
2020	153	129	17	7	135	18	18	75	78	7	0
2021	147	134	9	4	118	12	29	61	86	4	0
2022	101	87	9	5	57	26	44	35	66	9	0
Totaal	557	484	48	25	465	97	92	224	333	45	3

(Opm. De gegevens van voorgaande jaren werden verder lichtjes aangepast. Sommige dossiers worden op het jaareinde aanhangig gemaakt en kunnen daardoor anders berekend zijn waardoor kleine correcties in de statistiek noodzakelijk zijn om de weergave bij te stellen).

Aan het einde van het onderzoek stelt de betrokken inspecteur in samenspraak met de Inspecteur-Generaal een verslag op dat bij het dossier wordt gevoegd. In het verslag worden naast de gebruikte onderzoeksmogelijkheden, de vaststellingen van de Inspectiedienst en de beslissing van de inspecteur-generaal vermeld.

De Inspecteur-Generaal kan rekening houdend met de vermelde vaststellingen één van de volgende beslissingen nemen:

- het dossier overmaken aan de voorzitter van de Geschillenkamer;
- het dossier overmaken aan de procureur des Konings wanneer de feiten een strafrechtelijke inbreuk kunnen vormen;
- het dossier seponeren;
- het dossier overmaken aan een gegevensbeschermingsautoriteit van een andere staat.

Onderzoekstechnisch werden in 2022 hoofdzakelijk diverse dossiers gefinaliseerd en overgemaakt aan de Geschillenkamer voor verder gevolg. Het resultaat van deze onderzoeken is terug te vinden in de informatie van de werking van de geschillenkamer en op de website van de GBA. Tijdens de inspectiefase geldt immers het geheim van het onderzoek waardoor de Inspectiedienst dus in het algemeen weinig of niet kan communiceren over lopende dossiers.

De Inspectiedienst blijft in de loop van haar onderzoek vaak diverse vragen van de betrokken partijen (klagers en advocaten) ontvangen. Deze vragen betreffen de status en/of het verloop van een onderzoek, een vraag om overleg tijdens de duur van het onderzoek, het in vraag stellen van de nochtans in de GBA-wet voorziene mogelijkheid voor de Inspectiedienst om zaken verder te onderzoeken dan is bepaald in de klacht.

Herhaaldelijk heeft de Inspectiedienst in antwoord op deze diverse vragen moeten wijzen op artikel 64 van de GBA-wet dat bepaalt dat het inspectieonderzoek geheim is tot het moment van de neerlegging van het verslag van de Inspecteur-Generaal bij de Geschillenkamer.

Om bepaalde van deze courante vragen op te vangen op een transparante en consistente wijze werden deze behandeld in het publiek charter van de Inspectiedienst. De Inspectiedienst doet een oproep om dit document door te nemen omdat dit op een bondige en niet technische wijze uitlegt wat wel en wat niet kan/moet verwacht worden van een inspectie(onderzoek).

Hierbij moet wel rekening worden gehouden met het feit dat de verduidelijking door de Inspectiedienst in haar Charter geen subjectieve rechten geeft aan de bevroegde zoals een “recht op sepot”, laat staan dat de Inspectiedienst zou moeten discuteren met de verwerkingsverantwoordelijke over de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd. De wetgever heeft immers aan de Inspectiedienst een discretionaire bevoegdheid gegeven om haar onderzoekstaken naar eigen inzicht uit te voeren waarbij het a priori niet toekomt aan de bevroegde om de wijze van onderzoek in vraag te stellen.

Eventuele bezorgdheid over de wijze van onderzoek kan wel tijdens de tegensprekelijke fase worden medegedeeld ten aanzien van de Geschillenkamer. De Geschillenkamer blijft immers volstrekt onafhankelijk van het gevoerde onderzoek, hetgeen voldoende waarborg biedt aan de verwerkingsverantwoordelijke die eventueel bezwaren zou hebben over de wijze waarover het onderzoek werd gevoerd.

Geschillenkamer

De Geschillenkamer in vogelvlucht

De Geschillenkamer (GK) is het administratief geschillenorgaan van de GBA (artikel 32 WOG) en heeft tot taak handhavend op te treden in zaken die aan haar worden voorgelegd, op grond van een klacht van een burger en naar aanleiding van een inspectie op eigen initiatief van de GBA. Ook behandelt de Geschillenkamer zaken die aan de GBA worden voorgelegd door autoriteiten in de EU-lidstaten in het kader van het één-loketmechanisme uit de AVG en waarbij de GBA leidende autoriteit of betrokken autoriteit is. De Geschillenkamer heeft hiertoe een instrumentarium ter beschikking van corrigerende maatregelen en administratieve boetes. De procedure voor de Geschillenkamer vindt plaats met in achtneming van procesrechtelijke beginselen.

De Geschillenkamer bestaat naast de voorzitter uit zes externe leden die op basis van hun bijzondere expertise door de Kamer zijn benoemd.

De Geschillenkamer heeft een unieke structuur die niet bestaat bij de markttoezichthouders in België en evenmin bij de andere privacy-toezichthouders in de EU. Deze structuur is hybride van karakter. De Geschillenkamer is een toezichtsorgaan, maar de procedure is quasi-gerechtelijk, onder meer met besluitvorming na uitwisseling van conclusies tussen partijen, en vaak ook na een hoorzitting.

Deze structuur heeft zijn waarde bewezen, vooral door beslissingen die de Geschillenkamer inmiddels heeft genomen en die beschikbaar zijn op de website van de GBA. De procedure maakt het mogelijk onpartijdig te besluiten en rechtswaarborgen in acht te nemen.

Schikkingsmechanisme

De Gegevensbeschermingswetgeving heeft krachtens de Algemene Verordening Gegevensbescherming de verplichting klachten te behandelen en, na het onderzoek van de inhoud van die klacht, passend gevolg te geven aan de klacht. De Geschillenkamer, als geschillenorgaan van de GBA, behandelt in dat kader een zeer groot aantal klachtdossiers. Een toezichthoudende autoriteit moet daarnaast effectief en daadkrachtig kunnen handhaven, zowel inzake klachtdossiers als inzake dossiers waar een orgaan van de autoriteit zelf een dossier aanhangig maakt.

Om die reden heeft de Belgische wetgever, in aanvulling van de Europese wetgeving, voorzien in een bepaald *instrumentarium* met bevoegdheden voor de Gegevensbeschermingsautoriteit en haar organen. Dit *instrumentarium* moet ervoor zorgen dat de autoriteit haar opdrachten zo goed mogelijk kan nastreven. Zo voorziet de Belgische organieke wet in zowel het artikel 95 als het artikel 100 een bevoegdheid voor de Geschillenkamer om een schikking voor te stellen. De schikking als instrument speelt een nuttige rol bij het verzekeren van de naleving van de gegevensbeschermingswetgeving, en kan in verschillende gevallen en om verschillende beleidskundige redenen worden ingezet.

In 2022 heeft de Geschillenkamer voor de eerste keer gebruik gemaakt van haar bevoegdheid inzake de schikking. In lijn met haar aanhoudend beleid om zo transparant en uitvoerig mogelijk te communiceren over haar besluitvorming en de inhoud van haar beslissingen, heeft de Geschillenkamer de *schikkingsbeslissingen* ook gepubliceerd op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit. Met name

in acht dossiers is de Geschillenkamer overgegaan tot het voorstellen van een schikking.

Na het schikkingsvoorstel hebben partijen steeds de mogelijkheid om verduidelijkingen omtrent een schikkingsvoorstel te vragen. Dit kan in bepaalde gevallen leiden tot herformuleringen in de uiteindelijke *schikkingsbeslissing*, en dit met betrekking tot de voorwaarden en de feitelijke kadering van de uiteindelijke schikking. De herformuleringen die tot verduidelijking van het schikkingsvoorstel dienen, prevaleren in dat geval op de formuleringen die in het initiële schikkingsvoorstel werden gedaan.

Wanneer een partij uiteindelijk het schikkingsvoorstel aanvaardt – al dan niet met de door de Geschillenkamer voorgestelde herformuleringen – wordt een formele *schikkingsbeslissing* genomen door de Geschillenkamer. Tegen deze beslissingen staat beroep open bij het Marktenhof voor eenieder die een belang heeft bij de effecten van deze beslissing en zich erdoor gegriefd acht.

Thematiek cookie

In 2022 kreeg de GBA expliciet de bevoegdheid om toezicht te houden op cookies. Aangezien internetgebruikers dagelijks met deze traceertechnologieën worden geconfronteerd, heeft de GBA veel aandacht aan dit onderwerp besteed, voornamelijk op gebied van haar controlebevoegdheden. Eind 2022 kondigde de GBA aan dat zij cookies tot een van haar [prioriteiten voor het jaar 2023](#) zou maken, met als doel het ontwikkelen van preventieve acties en discussies rond de geldende regels.

Onderzoek naar "cookies op websites van de pers"

In 2022 besloot de GBA om via haar Inspectiedienst een onderzoek in te stellen naar het gebruik van cookies op de populairste Belgische perssites. Dit resulteerde in twee beslissingen ten gronde (waarvan er één door het Marktenhof nietig werd verklaard) en acht schikkingen.

In de loop van het onderzoek van de Inspectiedienst is een aantal tekortkomingen geconstateerd met betrekking tot de toestemming voor het plaatsen van cookies :

- **Voorafgaande toestemming:** cookies die niet strikt noodzakelijk zijn, werden op het apparaat van de gebruiker geplaatst, nog voordat de gebruiker daarvoor toestemming had gegeven;
- **Informatie voor de gebruiker:** de aan de gebruikers verstrekte informatie over cookies was onvolledig;
- **Ondubbelzinnige toestemming:** de vakjes voor toestemming voor de installatie van cookies door derde partijen waren reeds vooraf aangekruist. Toestemming moet het gevolg zijn van een actieve handeling en kan dus niet worden beschouwd als "standaard" gegeven.

De Geschillenkamer heeft vervolgens verschillende van deze bevindingen in een van haar zaken bevestigd. Zij bevestigde inderdaad dat de wet bepaalt dat het plaatsen van statistische cookies zonder geldige toestemming in beginsel niet is toegestaan. De Geschillenkamer moest er ook aan herinneren dat het feit dat een andere verwerkingsverantwoordelijke ook verantwoordelijk is voor een verwerking op een website - zoals het plaatsen van cookies - de aanbieder van de website niet ontslaat van zijn verantwoordelijkheid als verwerkingsverantwoordelijke.

Beslissingen Geschillenkamer

In 2022 deed de Geschillenkamer een aantal uitspraken over het gebruik van cookies of soortgelijke technologieën. Er werden 8 schikkingsbeslissingen en 6 beslissingen ten gronde genomen.

Schikkingsbeslissingen

- [Beslissing 150/2022](#)
- [Beslissing 151/2022](#)
- [Beslissing 153/2022](#)
- [Beslissing 154/2022](#)
- [Beslissing 155/2022](#)
- [Beslissing 156/2022](#)
- [Beslissing 157/2022](#)
- [Beslissing 168/2022](#)

Beslissingen ten gronde

- [Beslissing 11/2022](#)
- [Beslissing 21/2022](#)
- [Beslissing 162/2022](#)
- [Beslissing 103/2022](#) (deze beslissing is vernietigd bij arrest 2022/AR/953 van het Marktenhof van 22 februari 2023)
- [Beslissing 85/2022](#)
- [Beslissing 169/2022](#)

IAB Europe

In 2019 ontving de GBA een reeks klachten van andere toezichthoudende autoriteiten, gericht tegen de organisatie Interactive Advertising Bureau Europe (IAB Europe), met betrekking tot de overeenstemming van het zogenaamde Transparency & Consent Framework (TCF) met de AVG. Aangezien de verwerende partij in Brussel is gevestigd, treedt de GBA op als toezichthoudende autoriteit.

Het TCF, dat door IAB Europe is ontwikkeld, beoogt bij te dragen tot de naleving van de AVG door organisaties die vertrouwen op het OpenRTB-protocol, één van de meest gebruikte protocollen voor "Real Time Bidding", d.w.z. de ogenblikkelijke, geautomatiseerde online veiling van gebruikersprofielen voor het verkopen en het aankopen van advertentieruimte op het internet. Door middel van het OpenRTB kunnen technologiebedrijven die duizenden adverteerders vertegenwoordigen ogenblikkelijk ("in real time") achter de schermen op die advertentieruimte bieden, via een geautomatiseerd veilingssysteem dat algoritmes gebruikt om gerichte, specifiek op het profiel van de gebruikers afgestemde advertenties te laten zien.

Wanneer gebruikers voor het eerst een website of applicatie bezoeken die gebruik maakt van het TCF, verschijnt een interface aangeboden door een consent management platform (CMP) waar ze hun toestemming kunnen geven voor het verzamelen en delen van hun persoonsgegevens, of bezwaar kunnen maken tegen verschillende soorten van gegevensverwerkingen op basis van de gerechtvaardigde belangen van adtech-verkopers.

Zodus vergemakkelijkt het TCF het vastleggen, via het CMP, van de voorkeuren van de gebruikers. Deze voorkeuren worden gecodeerd en opgeslagen in een Transparency & Consent (TC) String, die vervolgens wordt gedeeld met de

deelnemende organisaties die zich hebben aangesloten aan het TCF, zodat zij te weten kunnen komen waarvoor de specifieke gebruiker toestemming heeft gegeven of waartegen hij bezwaar heeft gemaakt. Om de TC String te kunnen bewaren plaatst het CMP ook een *euconsent-v2* cookie op het toestel van de gebruiker. Hierbij worden de TC string en de *euconsent-v2* cookie eveneens gekoppeld aan het IP-adres van de betrokkene wiens voorkeuren gecapteerd werden, met als gevolg dat de gebruiker identificeerbaar wordt.

Het TCF speelt dus een sleutelrol in de architectuur van het OpenRTB-systeem, door de gebruikersvoorkeuren weer te geven met betrekking tot potentiële adtech spelers en verschillende verwerkingsdoeleinden, met inbegrip van het aanbieden van advertenties op maat. Om die reden heeft de Geschillenkamer vastgesteld dat IAB Europe als verwerkingsverantwoordelijke optreedt met betrekking tot de captatie van de voorkeuren van individuele gebruikers onder de vorm van een TC String, die gekoppeld is aan een identificeerbare gebruiker.

Daarnaast stelde de Geschillenkamer een reeks inbreuken op de AVG vast, door IAB Europe :

- het gebrek aan rechtsgrondslag voor de verwerking van de TC String, en het aanbieden van ontoereikende rechtsgronden door het TCF, voor de verdere verwerking van de verzamelde persoonsgegevens door adtech-spelers;
- een gebrek aan duidelijke en specifieke informatie die via de CMP-interface aan gebruikers wordt verstrekt over de gegevensverwerking, waardoor zij niet in staat zijn om de aard, omvang en gevolgen van de verwerking te begrijpen;
- een gebrek aan passende organisatorische en technische maatregelen, in overeenstemming met het beginsel van gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen, teneinde onder meer de effectieve uitoefening van de rechten van de betrokkenen te waarborgen alsook om de geldigheid en integriteit van de keuzes van de gebruikers te controleren;
- het nalaten om een register van verwerkingsactiviteiten bij te houden, een DPO aan te stellen en een "DPIA" uit te voeren.

Ingevolge deze inbreuken en omdat het TCF kan leiden tot een verlies van controle over hun persoonsgegevens door grote groepen burgers, heeft de Geschillenkamer in haar beslissing 21/2022 van 2 februari 2022 besloten om administratieve boete van 250.000 EUR op te leggen aan IAB Europe. Daarnaast heeft de Geschillenkamer bevolen dat IAB Europe binnen de twee maanden na haar beslissing een actieplan zou indienen voor de uitvoering van corrigerende maatregelen.

Op 4 maart 2022 tekende IAB Europe beroep aan tegen de voornoemde beslissing, bij het Marktenhof. Begin april deelde IAB Europe haar vertrouwelijk actieplan mee aan de Geschillenkamer.

Op 7 september 2022 besloot het Marktenhof, alvorens uitspraak te doen over de grond van de zaak, om mede op verzoek van de partijen een reeks prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. De vragen betreffen de hoedanigheid van IAB Europe als (mede)verantwoordelijke voor de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van het TCF, en de vraag of de TC String als een persoonsgegeven kan worden beschouwd.

Van belang hierbij is dat het Marktenhof, integendeel tot wat vervolgens beweerd zou worden door IAB Europe, de beslissing van de Geschillenkamer niet heeft vernietigd noch opgeschorst. Hierdoor blijft de beslissing met andere woorden vooralsnog overeind en blijft ze dus bestaan in het rechtsverkeer. Omdat de Geschillenkamer haar

beslissing nog steeds mag uitvoeren indien ze niet vernietigd werd en niet opgeschort is, besloot de voorzitter van Geschillenkamer om IAB Europe op 11 januari 2023 formeel in kennis te stellen van de validatie van het actieplan, met inachtneming van enkele bevindingen door de Geschillenkamer en onder algemeen voorbehoud van de bevoegdheden van de GBA als toezichthouder. Ingevolge deze validatie kreeg IAB Europe 6 maanden de tijd om de voorgestelde maatregelen door te voeren. Op 8 en 10 februari 2023 stelden de klagers resp. IAB Europe beroep in bij het Marktenhof tegen deze validatie. In het kader van deze beroepen besluit de Geschillenkamer op 6 maart 2023 om de implementatie van het actieplan te schorsen tot de dag van het arrest van het Marktenhof over de wettigheid van de voornoemde validatie.

Het is nog afwachten wanneer de zaak zal bepleit worden voor het Hof van Justitie, waarna een eindarrest van het Marktenhof nog zal moeten volgen.

Luchthaven Brussels Airport Zaventem en Brussels South Charleroi

De GBA heeft boetes opgelegd aan Brussels Airport Zaventem en Brussels South Charleroi voor temperatuurcontroles van passagiers ter bestrijding van COVID-19. Voor de GBA hadden de luchthavens geen geldige rechtsgrond om deze gezondheidsgegevens van de reizigers te verwerken.

In beide luchthavens werd met thermische camera's gecontroleerd welke personen een temperatuur van meer dan 38°C hadden. In Zaventem kregen die personen dan een vragenlijst in te vullen over mogelijke symptomen in verband met het coronavirus. De bedoeling was dat mensen met een bevestigde temperatuur van meer dan 38°C niet aan boord mochten.

Deze temperatuurcontroles hebben plaatsgevonden van juni 2020 tot maart 2021 in het geval van de luchthaven van Charleroi, en van juni 2020 tot januari 2021 in het geval van de luchthaven van Zaventem.

Op het einde van haar analyse stelde de Geschillenkamer vast, met het verslag van de Inspectiedienst ter ondersteuning, dat de luchthavens geen geldige rechtsgrond hadden om gegevens betreffende de temperatuur van de reizigers te verwerken, met name omdat het over gezondheidsgegevens gaat. Aangezien dit gevoelige gegevens zijn, mogen zij in principe niet worden verwerkt, behalve in een zeer beperkt aantal uitzonderingsgevallen (opgesomd in artikel 9, lid 2, van de AVG). Een verwerking om redenen van volksgezondheid of zwaarwegend algemeen belang is bijvoorbeeld een van die uitzonderingen, op voorwaarde dat zij is gebaseerd op een duidelijke en nauwkeurige rechtsnorm waarvan de toepassing voorspelbaar is voor de betrokkenen. De temperatuurcontroles waren hier echter gebaseerd op een protocol, dat niet aan deze vereisten voldoet.

Bovendien heeft de GBA schendingen vastgesteld op het gebied van de informatieverstrekking aan de reizigers en de kwaliteit van de [effectbeoordelingen \(dat wil zeggen de analyse van de risico's in verband met gegevensverwerking\)](#).

De GBA erkende de moeilijke situatie waarin luchthavens zich als gevolg van de pandemie bevonden, maar herinnerde eraan dat de regels inzake privacy en gegevensbescherming een essentiële bescherming van de rechten en vrijheden van personen inhouden, in het bijzonder tijdens een gezondheids crisis. Zij hoopt dat deze twee beslissingen als leidraad kunnen dienen voor toekomstige soortgelijke gegevensverwerkingen, al dan niet in het kader van de gezondheids crisis.

De GBA heeft elk van de betrokken partijen een boete opgelegd. Deze boete werd verlaagd of ingetrokken door het hof van beroep, dat niettemin de vaststellingen van overtredingen, met inbegrip van de geldigheid van de rechtmatigheidsgrondslag, ten aanzien van de twee luchthavens handhaafde.

Rechtspraak

Marktenhof

Tegen de beslissingen van de Geschillenkamer van de GBA kan overeenkomstig artikel 108, §2 van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (WOG) beroep worden ingesteld bij het Hof van Beroep te Brussel, sectie Marktenhof. De GBA publiceert omwille van transparantie alle [door het Marktenhof gewezen arresten](#) op haar website.

In 2022 werden 16 nieuwe beroepen ingesteld tegen beslissingen van de Geschillenkamer. Tevens deed het Marktenhof in 2022 uitspraak in 13 beroepsprocedures, waarbij 8 eindarresten en 5 tussenarresten werden gewezen en waarbij 6 beslissingen – geheel dan wel gedeeltelijk – werden vernietigd.

Het Marktenhof legt in haar rechtspraak de nadruk op procedurele aspecten van de geschillenprocedure bij de Geschillenkamer. Ook in 2022 werden vernietigingsarresten gewezen op basis van procedurele gronden. Zo wees het Marktenhof op de motiveringsplicht en vernietigde deels een aantal beslissingen van de Geschillenkamer omdat de motivering van de beslissingen in kwestie ten onrechte geen of alleszins onvoldoende rekening heeft gehouden met verschillende verzachtende omstandigheden uit artikel 83 AVG bij de beoordeling of een administratieve geldboete vereist is ([2022/AR/560 & 2022/AR/564](#) en [2022/AR/556](#)). Verwijzingen in een beslissing van de Geschillenkamer naar een reeds door het Marktenhof vernietigde beslissing maakte eveneens een schending van de motiveringsplicht uit ([2022/AR/483 & 2022/AR/484](#)). Het Marktenhof wees eveneens op het waarborgen van de rechten van verdediging. Zij oordeelde dat bij de procedure voor de Geschillenkamer de verweerder diende in kennis gesteld te worden van de hem verweten inbreuken en wat die inbreuken dan zouden zijn ([2022/AR/42](#) en [2022/AR/457](#)).

Verder verduidelijkte het Marktenhof dat zij enkel rechtsmacht heeft om te oordelen over beslissingen van de Geschillenkamer, en niet over persberichten uitgegeven door leden van de GBA, al dient uiteraard de subjectieve en objectieve onpartijdigheid gewaarborgd te worden ([2022/AR/560 & 2022/AR/564](#) en [2022/AR/556](#)). Eveneens bevestigde het Marktenhof dat de autonomie en de onafhankelijkheid van de Geschillenkamer niet beperkt mogen worden tot hetgeen vermeld staat in het Inspectieverslag voor wat betreft het vaststellen van eventuele inbreuken en het opleggen van eventuele sancties ([2022/AR/560 & 2022/AR/564](#) en [2022/AR/556](#)).

Het Marktenhof sprak zich eveneens uit over de samenstelling van de Geschillenkamer. Het Marktenhof stelde dat de Geschillenkamer op collegiale wijze zetelt zodat elke onregelmatigheid inzake benoeming of zelfs vooringenomenheid in hoofde van een lid de wettigheid van de beslissing niet heeft kunnen beïnvloeden ([2022/AR/560 & 2022/AR/564](#)). De verzoeker dient een eventuele schending van de onafhankelijkheid of partijdigheid van een van de leden van de Geschillenkamer aan te tonen ([2022/AR/556](#)). Verder wees de Geschillenkamer erop dat de voorzitter niet discretionair kan beslissen om de behandeling van een zaak te de-collegialiseren, maar dit dient te doen rekening houdend met twee criteria: a) de aard van de klacht,

en b) de inbreuk op de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens (artikel 43 Reglement van Interne Orde). De voorzitter kan dan ook enkel op basis van dezelfde twee criteria beslissen om te de-collegialiseren en dus alleen te zetelen. Deze beslissing kan niet gesteund worden op andere criteria ([2022/AR/457](#)).

Het Marktenhof herinnerde er ook aan dat een beroep voor het Marktenhof te onderscheiden is van een “gewoon beroep” ([2022/AR/556](#)). De volle rechtsmacht van het Marktenhof betekent dat zij niet alleen beslissingen van de Geschillenkamer kan vernietigen, maar ook kan hervormen ([2022/AR/556](#) en [2022/AR/42](#)). Zij wees erop dat het uitoefenen van de volle rechtsmacht geen verplichting in haar hoofde uitmaakt, maar wel een mogelijkheid ([2022/AR/42](#)). In het arrest [2022/AR/42](#) heeft het Marktenhof gesteld dat zij haar volle rechtsmacht *in casu* niet uitoefende wegens de afwezigheid van de klager in de beroepsprocedure.

Het Marktenhof verklaarde verder een beroep van de verweerder tegen een sepotbeslissing van de Geschillenkamer onontvankelijk wegens een gebrek aan belang in hoofde van de appellerende partij. In een ander geval ging het Marktenhof niet in op het verzoek van de appellerende partij tot schorsing van een beslissing van de GBA. Dit was het geval in de zaak Stad Kortrijk t. GBA [2022/AR/457](#) in het kader waarvan Stad Kortrijk het Marktenhof had de vordering tot opschorting van de beslissing van de GBA gevorderd. Het Marktenhof oordeelde dat de Stad Kortrijk in de dagvaarding, syntheseconclusies en stukken niet aantoonde dat zij een ernstig en onherstelbaar nadeel zou lijden indien zij de uitkomst van het annulatieberoep bij het Marktenhof zou moeten afwachten. Derhalve had zij het spoedeisend karakter van haar zaak niet aangetoond.

In het kader van twee van de ingestelde beroepen richtte het Marktenhof, op verzoek van de GBA, in 2022 alvorens recht te doen een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie met betrekking tot de interpretatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het Marktenhof deed zulks meer bepaald in de zaak ‘Moniteur belge’ ([2021/AR/657](#)) die betrekking heeft op kwalificatie als verwerkingsverantwoordelijke van de Belgische Staat in het kader van publicaties van notariële uittreksels in het Belgisch Staatsblad. Voormelde zaak is momenteel nog hangende voor het Hof van Justitie onder het nummer C-231/22. De andere zaak waarin een prejudiciële vraag werd gesteld aan het Hof van Justitie betreft de zaak IAB t. GBA ([2022/AR/292](#)). In deze zaak hebben de gestelde prejudiciële vragen betrekking op de basisbegrippen uit de AVG ‘persoonsgegevens’ en ‘verwerkingsverantwoordelijke’. Ook deze zaak is momenteel nog hangende voor het Hof van Justitie onder het nummer C-604/22.

Hof van Justitie van de Europese Unie

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) heeft zich in [arrest van 27 oktober 2022](#) uitgesproken over vragen die door het Marktenhof waren gesteld in het kader van een zaak over Proximus, die had geleid tot een [beslissing van de Geschillenkamer van de GBA](#) over de manier waarop toestemming voor vermelding in telefoongidsen kan worden ingetrokken.

Het Hof heeft het volgende geoordeeld: “Wanneer verschillende verwerkingsverantwoordelijken zich baseren op de eenmalige toestemming van de betrokkene, volstaat het dat de betrokkene zich wendt tot een van de verwerkingsverantwoordelijken om zijn toestemming in te trekken.” Het Hof volgt dus de interpretatie van de GBA. Meer bepaald is het Hof van Justitie van oordeel:

- dat toestemming vereist is om de persoonsgegevens van een abonnee van telecommunicatiediensten in openbare telefoongidsen/inlichtingendiensten op te nemen;
- dat een abonnee die verzoekt om verwijdering van zijn gegevens uit telefoongidsen een “recht op gegevenswissing” in de zin van de AVG vormt;
- dat mag worden geëist dat de verwerkingsverantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen treft om derden (namelijk de telecommunicatieoperator van de abonnee, en de andere aanbieders van telefoongidsen aan wie hij de gegevens van de abonnee heeft doorgegeven) in te lichten over de intrekking van de toestemming van de abonnee;
- dat van de aanbieder van telefoongidsen kan worden verlangd dat hij redelijke maatregelen treft om zoekmachines in kennis te stellen van het verzoek om wissing van de gegevens van de abonnee.

Met behulp van de antwoorden in het arrest van het HvJ-EU zal het Marktenhof zich nu kunnen uitspreken over het door Proximus ingestelde beroep tegen [beslissing 42/2020](#) van de GBA.

Het éénloketmechanisme

Het éénloketmechanisme (of "One-Stop-Shop") is ingevoerd door de AVG, met als doel de beslissingen van de verschillende Europese nationale beschermingsautoriteiten voor grensoverschrijdende verwerking te harmoniseren. Er is sprake van grensoverschrijdende verwerkingen wanneer een verwerkingsverantwoordelijke (of verwerker) met vestigingen in verschillende lidstaten van de EU, gegevens verwerkt van personen die in verschillende lidstaten wonen, of wanneer de verwerkingsverantwoordelijke slechts in één lidstaat gevestigd is, maar de verwerking in kwestie waarschijnlijk gevolgen heeft voor personen die in verschillende lidstaten wonen.

Voor de burger heeft dit het voordeel dat hij een klacht kan indienen in zijn eigen taal bij de gegevensbeschermingsautoriteit van het land waar hij woont, en dat deze autoriteit tijdens de procedure zijn aanspreekpunt is (en niet de gegevensbeschermingsautoriteit van het land van herkomst van de verwerkingsverantwoordelijke). Op het niveau van de verwerkingsverantwoordelijke maakt dit éénloketsysteem het mogelijk dat een enkele gegevensbeschermingsautoriteit het contactpunt voor een doeltreffend toezicht op de naleving van de AVG.

In de praktijk zal voor het onderzoek van een klacht een instantie worden aangewezen als "leider" die een beslissing zal opstellen die dan aan de andere betrokken instanties wordt voorgelegd. Zij kunnen opmerkingen maken of zich tegen het ontwerp verzetten. Bij uitblijven van overeenstemming tussen de autoriteiten beslist het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) over de geschilpunten op basis van artikel 65 van de AVG.

Zo heeft de EDPB op 5 december 2022 bindende beslissingen genomen over een ontwerpbeslissing van de Ierse beschermingsautoriteit tegen Meta (meer bepaald

haar Facebook- en Instagram-diensten) na bezwaren van verschillende autoriteiten. In zijn beslissingen stelde de EDPB dat Meta IE zich ten onrechte baseerde op de overeenkomst als rechtsgrondslag voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de gebruiksvoorwaarden van Facebook en Instagram voor reclame op basis van surfgedrag.

De EDPB stelde bijgevolg vast dat Meta geen rechtsgrondslag had voor deze verwerking en verzocht de Ierse autoriteit Meta te gelasten haar verwerking in overeenstemming te brengen met artikel 6(1) van de AVG. Bovendien stelde de EDPB vast dat de ernstige schendingen van de transparantieplichtingen door Meta gevolgen hadden voor de redelijke verwachtingen van de gebruikers, dat Meta haar diensten op een misleidende manier aan de gebruikers had voorgesteld en dat de relatie tussen Meta en de gebruikers van de Facebook- en Instagram-diensten onevenwichtig was. De EDPB heeft de Ierse autoriteit opgedragen haar beslissing te wijzigen en aanzienlijk hogere boetes op te leggen. De GBA nam actief deel aan de besprekingen rond de aanneming van deze bindende beslissing.

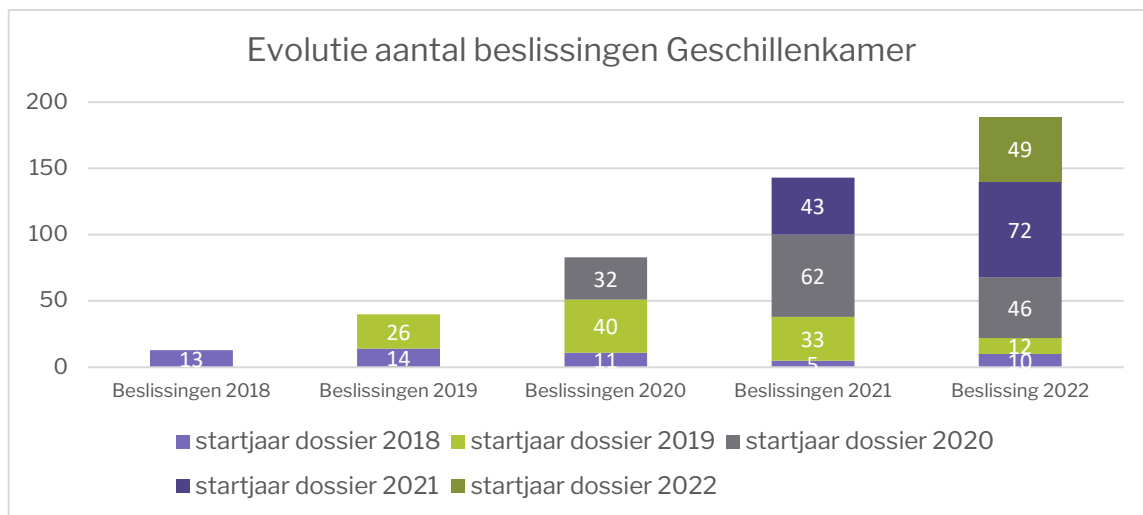
In 2022 heeft de Geschillenkamer GBA onder meer de volgende éénloketsbeslissingen genomen:

- beslissing 21/2022 betreffende het Transparency and Consent Framework van IAB Europe (over reclame op basis van surfgedrag), een proces waaraan 21 andere Europese gegevensbeschermingsautoriteiten hebben deelgenomen, gezien de gevolgen van de betrokken verwerkingen voor de burgers in hun respectieve lidstaten.
- beslissing 11/2022 (over cookies) waarin een gemeenschappelijk standpunt werd bereikt, nadat een betrokken autoriteit bezwaren had ingediend.
- beslissing 13/2022 (over online politieke profilering) die ook is genomen na overleg op grond van het Europese samenwerkingsmechanisme.

De Geschillenkamer heeft ook klachten doorgegeven die bij de GBA zijn ingediend, maar waarvoor een andere beschermingsautoriteit bevoegd was, op basis van de in de AVG vastgelegde criteria.

Verwezenlijkingen in cijfers

De Geschillenkamer publiceerde **189 beslissingen** in 2022. Onderstaande grafiek toont de lange duur aan van een procedure. Ze geeft het aantal beslissingen per jaar weer met inzicht in het startjaar van de dossiers aan de basis van de beslissingen.

Aard van de behandelde dossiers die aanleiding gaven tot de beslissingen:

- 174 (nationale) klachtdossiers
- 1 gegevenslekkendossiers
- 12 inspectiedossier op eigen initiatief
- 3 eigen initiatief-dossiers
- 5 internationale klachten waarvoor GBA bevoegd is

De 189 beslissingen gaven aanleiding tot volgende sancties:

Ten gronde	Aantal sancties	Light	Aantal sancties
Art. 100. §1,1°	21	Art. 95. §1,2°	0
Art. 100. §1,2°	4	Art. 95. §1,3°	80
Art. 100. §1,3°	0	Art. 95. §1,4°	27
Art. 100. §1,4°	8	Art. 95. §1,5°	42
Art. 100. §1,5°	31	Art. 95. §1,6°	0
Art. 100. §1,6°	0	Art. 95. §1,7°	0
Art. 100. §1,7°	0		
Art. 100. §1,8°	1		
Art. 100. §1,9°	16		
Art. 100. §1,10°	1		
Art. 100. §1,11°	0		
Art. 100. §1,12°	0		
Art. 100. §1,13°	13		
Art. 100. §1,14°	0		
Art. 100. §1,15°	0		

In totaal werd **738.900 €** aan boetes opgelegd.

Naast de eigen beslissingen werkt de Geschillenkamer ook mee aan beslissingen van andere Europese gegevensbeschermingsautoriteiten. Zo werkte de Geschillenkamer in 2022 ook mee aan **4 informatiedossiers en 71 klachten op internationaal niveau**, waarin de GBA “betrokken autoriteit” (CSA) was. Medewerkers van de Geschillenkamer waren ook nauw betrokken bij de ontwikkeling van de Europese handhavingssamenwerking in de EDPB.

In 2022 werden (bij het Marktenhof) **16 nieuwe beroepen** ingesteld tegen beslissingen van de Geschillenkamer. Tevens deed het Marktenhof in 2021 uitspraak in 14 beroepsprocedures, waarbij 9 eindarresten en 5 tussenarresten werden gewezen en waarbij 8 beslissingen – geheel dan wel gedeeltelijk – werden vernietigd.

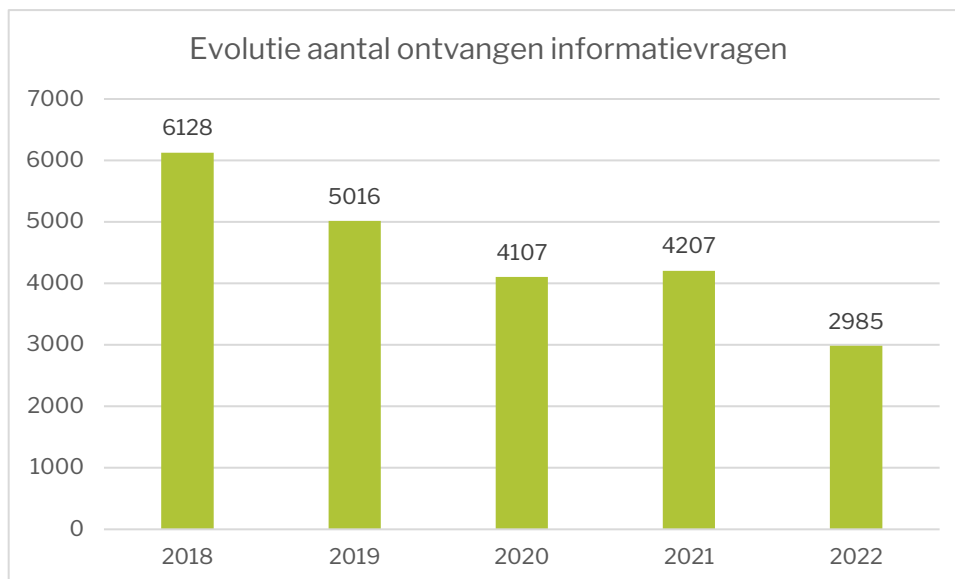
Cijfers van ontvangen/opgestarte dossiers

In dit deel rapporteert de GBA over het aantal in 2022 ontvangen/opgestarte dossiers. Dit deel geeft inzicht in het aantal aanvragen, klachten, ... dat de GBA in 2022 ontving. Niet alle aanvragen, klachten, ... konden door de GBA reeds behandeld worden. De concrete cijfers over de verwezenlijkingen in 2022 zijn hierboven per directie terug te vinden.

Informatievragen

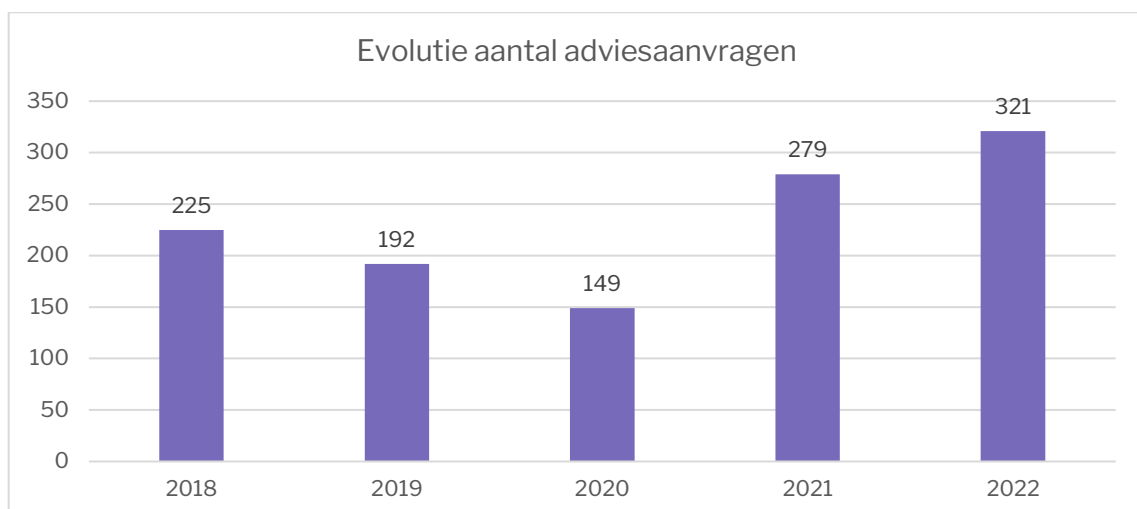
In 2022 ontving de GBA **2.985 informatievragen**.

In 20% van de gevallen werd de vraag gesteld in het kader van handelspraktijken (direct marketing). Verder ging 22% van de vragen over beeldverwerking en camera's. In 16% van de gestelde vragen ging het over privacy binnen de arbeidswereld.

Adviezen

In 2022 ontving de GBA **321 adviesaanvragen** van overheden.

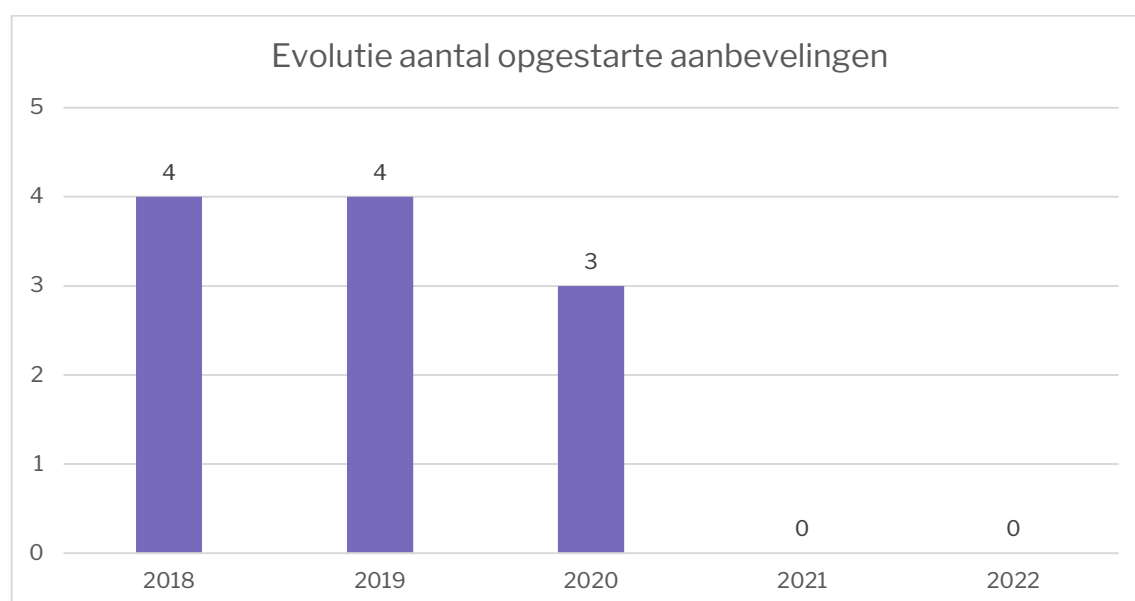

Onderstaande tabel geeft inzicht in de aard van de aanvragende instelling alsook de taal waarin de aanvraag werd gesteld en behandeld.

Adviesaanvragen in 2022	FR	NL	DE	Totaal
Federaal	76	99	0	175
Waals Gewest	74	0	0	74
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	35	7	0	42
Duitstalige Gemeenschap	0	0	14	14
Federatie Wallonië-Brussel	13	1	0	14
Vlaamse Overheid	0	2	0	2
Totaal per taalrol	198	109	14	321

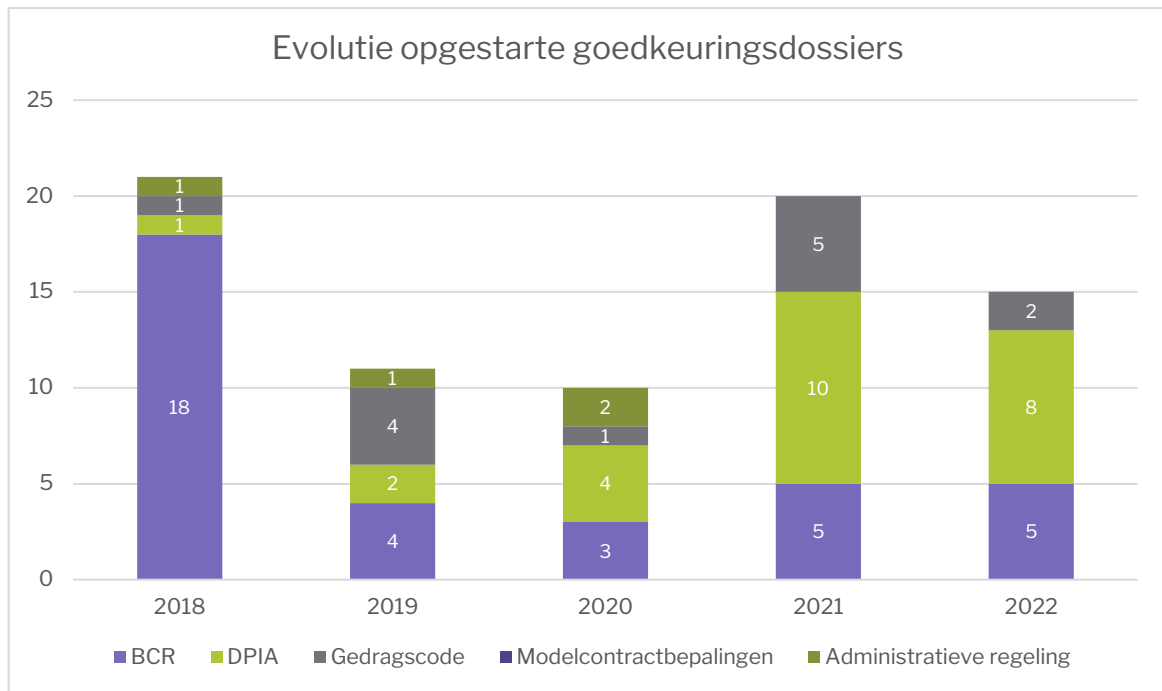
Aanbevelingen

In 2022 werden geen aanbevelingen opgestart.

Goedkeuringsdossiers

In 2022 opende de GBA **15 goedkeuringsdossiers**.

Mediëren en klachten behandelen

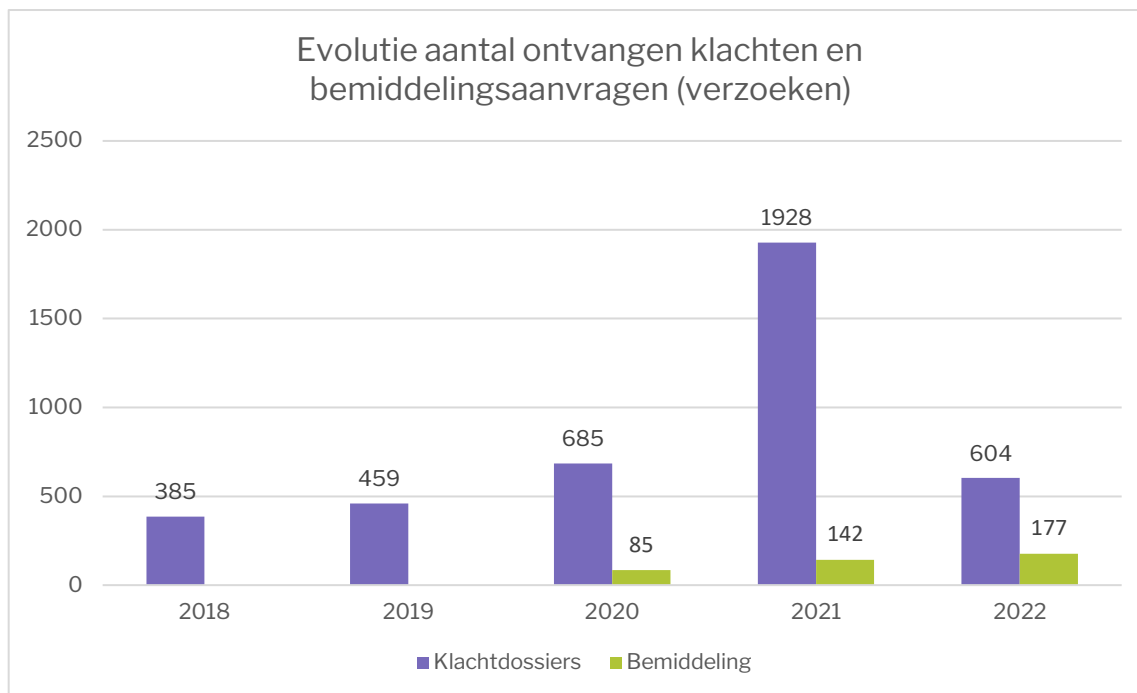
De GBA ontving in 2022 **604 klachten** en **177 bemiddelingsdossiers**. Het grote verschil met 2021 qua aantal klachten is grotendeels te verklaren door een regen aan klachten over 1 specifiek gegevenslek in 2021 bij het sociale netwerk Facebook (1.120 klachten).

De domeinen waarbinnen de meeste bemiddelingsdossiers opgestart zijn:

- Vragen over gegevensbescherming inzake handelspraktijken (direct marketing)
- Beeldverwerking en camera's
- Gegevensverwerking binnen de arbeidscontext

De domeinen waarop de meeste klachten betrekking hebben zijn:

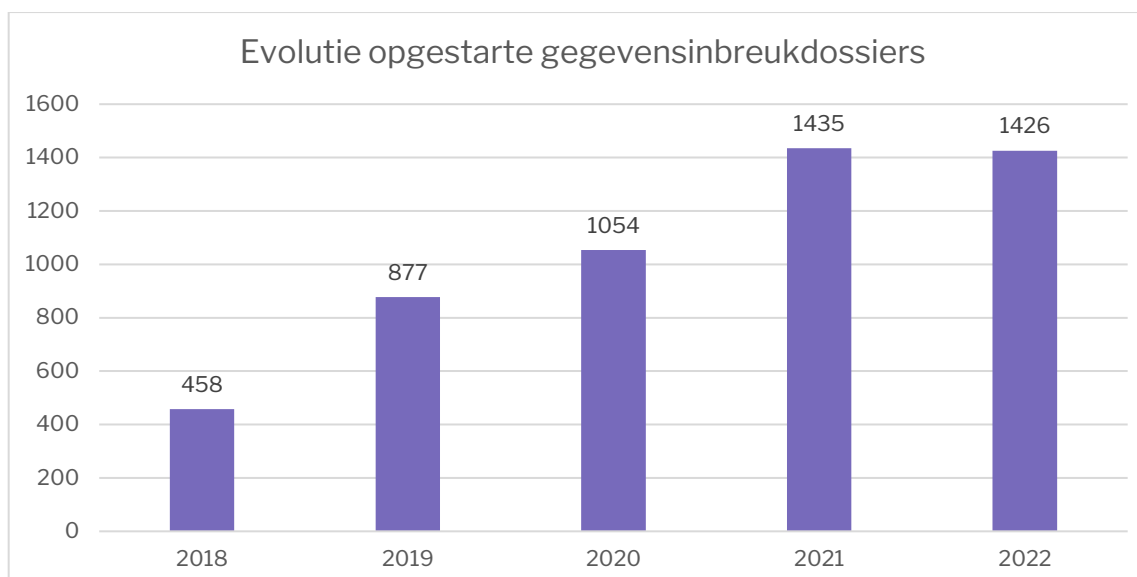
- Vragen over gegevensbescherming inzake handelspraktijken (direct marketing)
- Beeldverwerking en camera's
- Telecommunicatie (o.a. cookies en sociale media)

Duiding bij de grafiek: in 2018 en 2019 werden klacht- en bemiddelingsdossiers nog niet apart geteld.

Toezicht op gegevensinbreuken

In 2022 ontving de GBA **1.420 meldingen met betrekking tot gegevensinbreuken** en startte ze zelf ook 6 dossiers op naar aanleiding van een vermoedelijke gegevensinbreuk met grote maatschappelijke impact waarvoor nog geen melding bij de GBA werd gedaan.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meest voorkomende oorzaken van de gegevensinbreuken. Bijna de helft van de gegevensinbreuken werd veroorzaakt door een menselijke vergissing.

Meest voorkomende oorzaken gegevensinbreuken	Aantal
Menselijke vergissing	47%
Hacking, phishing & malware	25%
Oneigenlijk gebruik toegangsrechten	9%

DPO

De GBA ontving in 2022 **1.525 DPO-meldingen** (deze meldingen hebben betrekking op zowel organisaties die voor het eerst een DPO hebben gemeld als meldingen waarbij organisaties eerder gemelde DPO wijzigen). Op 31/12/2022 stonden bij de GBA 7.818 organisaties met een actieve functionaris voor gegevensbescherming geregistreerd.

Vergelijking 2021-2022

Type dossier	2021	2022	Vershil
Informatie	4.207	2.985	-29%
Adviesaanvragen	279	321	15%
Klacht	1.928	604	-69%
Bemiddeling	142	177	25%
Gegevensinbreukdossiers	1.435	1.426	-1%
Inspectiedossiers	147	101	-31%
DPO-meldingen	1.788	1.525	-15%